

Bryssel 1.6.2018
COM(2018) 385 final

2018/0209 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o
1293/2013 kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2018) 275 final} - {SWD(2018) 292 final} - {SWD(2018) 293 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Tässä ehdotuksessa esitetään soveltamisen alkavan 1. tammikuuta 2021. Ehdotus koskee 27 jäsenvaltion unionia, sillä Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 29. maaliskuuta 2017 Eurooppa-neuvostolle aikomuksestaan erota Euroopan unionista ja Euratomista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisesti.

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ympäristö- ja ilmasto-ongelmat vaikuttavat EU:n kansalaisten terveyteen ja elämänlaatuun sekä luonnonvarojen saatavuuteen ja tilaan, ja tästä aiheutuu sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksia. Siirtyminen vähähiiliseen kiertotalouteen on EU:n talouden nykyaikaistamisen hanke sekä Junckerin komission prioriteetti. Siirtyminen nykyaikaiseen, puhtaaseen ja aiempaa enemmän kiertoon perustuvaan talouteen edellyttää suuria muutoksia investoinneissa, joilla edistetään uusia infrastruktuureja, uutta teknologiaa, uusia liiketoimintamalleja ja uusia tuotannon ja kulutuksen malleja kaikille tavaroille ja palveluille, myös elintarvikkeille ja luonnonvaroilta. EU on maailmanlaajuisesti edelläkävijä ympäristönsuojelussa ja ilmastotoimissa. EU on viimeisten 40 vuoden aikana ottanut käyttöön monia erilaisia ympäristötoimenpiteitä, rahastoja ja välineitä, jotka muodostavat kaikkein nykyaikaisimmat normit maailmanlaajuisesti. EU haluaa ylläpitää ja parantaa tätä roolia.

Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa on tarpeellinen ja ensisijainen tavoite. Life-ohjelma edistää unionin muuttamista puhtaaksi, kiertotalouteen perustuvaksi, energiatehokkaaksi, vähähiiliseksi ja ilmastomuutoksen kestäväksi yhteiskunnaksi. Life-ohjelmalla annetaan kohdennettua tukea toimenpiteille ja markkinoille pääsyyllä, ja siten sillä säilytetään, suojellaan ja parannetaan ympäristön laatua, suojellaan ihmisten terveyttä ja edistetään luonnonvarojen harkittua ja järkevää käyttöä.

Lisäksi Life-ohjelma edistää Pariisin ilmastopöytäkirjan, energiaunionin ja vuoteen 2030 ulottuvien energia- ja ilmastopolitiikkaa koskevien puitteiden yhteydessä tehtyjä EU:n sitoumuksia sekä hiilen vähentämistä koskevia pitkän aikavälin tavoitteita. Se myös vastaa EU:n tavoitetta saavuttaa maailmanlaajuinen johtoasema uusiutuvan energian alalla.

Kuten tiedonannossa ”Seuraavat toimet Euroopan kestävä tulevaisuuden varmistamiseksi” todettiin, Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ja 17 kestävä kehityksen tavoitetta ovat keskeinen ohjaava kehys kaikelle EU:n politiikalle ja siksi ne olisi otettava kattavasti huomioon kautta linjan tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä.

Vaikka vuosien 2014–2020¹ Life-ohjelmassa tartutaan tiettyihin ongelmiin suoraan kentällä, ohjelman merkittävin vaikutus on sen välillinen katalyyttinen vaikutus: tuki pienimuotoisille toimille, joilla pyritään käynnistämään, laajentamaan tai vauhdittamaan kestävä tuotannon, jakelun ja kulutuksen käytäntöjä sekä luonnonpääoman suojelua

- helpottamalla parhaiden käytäntöjen ja tietämyksen kehittämistä ja vaihtamista,
- parantamalla valmiuksia ja nopeuttamalla ympäristö- ja ilmastolainsäädännön ja -politiikan täytäntöönpanoa sekä helpottamalla siirtymistä puhtaaseen energiaan,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1293/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 185).

- auttamalla sidosryhmiä testaamaan pienessä mittakaavassa teknologiaa ja ratkaisuja ja
- hankkimalla rahoitusta muista lähteistä.

Tätä lähestymistapaa olisi edelleen noudatettava monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosina 2021–2027.

Ottamalla ilmastokysymykset huomioon kaikissa seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen välineissä lisätään käytettävissä olevaa rahoitusta tarvittavaa innovointia ja sosiaalista mukautumista varten sekä yritysten, työntekijöiden ja kansalaisten voimaantumista, jotta ne voivat kehittää valmiuksiaan ja taitojaan ilmastomuutoksen torjumiseksi. Life-ohjelmalla edistetään pienimuotoista innovointia, mikä auttaa kansalaisia ryhtymään toimiin ilmastoa ja yhteisöjään varten.

• **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Life-ohjelma on ainoa EU:n rahasto, joka on omistettu yksinomaan ympäristö- ja ilmastotavoitteille. Sen suhteellisen pienet määrärahat kohdistetaan pieneen alaan, joka jää toisaalta tutkimusta ja innovointia tukevien EU:n ohjelmien ja toisaalta laajamittaista käyttöönottoa rahoittavien EU:n ohjelmien väliin. Näin ollen ohjelma kattaa aukon, joka jää uuden tietämyksen kehittämisen ja sen täytäntöönpanon väliin.

EU:n tasolla suuria investointeja ympäristö- ja ilmastotoimiin rahoitetaan pääasiassa suurista rahoitusohjelmista, joiden tavoitteisiin ympäristö- ja ilmastotavoitteet sisällytetään (valtavirtaistaminen), mukaan lukien aluekehitysrahastot, maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahastot, meri- ja kalastusrahastot, tutkimuksen ja innovoinnin Euroopan horisontti -ohjelma, Verkkojen Eurooppa -väline sekä ulkopolitiikan välineet ja unionin rahoitusvälineet. Life-ohjelman suurin vaikutus on välillinen: se toimii katalyyttinä ja sillä tuetaan pienimuotoisia toimia, joiden tarkoituksena on käynnistää, laajentaa ja nopeuttaa puhtaita ja kestäviä tuotantokäytäntöjä. Lisäksi ohjelmalla parannetaan ympäristön laatua ja edistetään unionin ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Tarkoituksena on pyrkiä synergiaan Life-ohjelman ja muiden EU:n ohjelmien rahoittamien avustusten välillä (esim. Euroopan horisontti -ohjelmaan kuuluvat esittelyhankkeet). Vaikka ohjelmilla on erilaiset tavoitteet ja ne ovat kokonsa ja luonteensa puolesta erilaisia, niiden toimet liittyvät toisiinsa. Euroopan horisontti -ohjelmassa käsitellään ympäristöhaasteita ja EU:n painopisteitä toteuttamalla tutkimus- ja innovointitoimia, jotka perustuvat strategiseen suunnitteluprosessiin, erityisesti niille omistetuissa kokonaisuuksissa ("klustereissa"). Yleisenä sääntönä Euroopan horisontti -ohjelma sisältää toimia, joilla tuetaan innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä, esittelyä ja markkinoille pääsyä, kun kyseessä ovat ratkaisut, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, jotka ovat ensimmäisiä laatuaan EU:ssa ja jotka ovat toistettavissa unionissa. Perinteisten Life-hankkeiden katalyyttisenä vaikutuksena tulee olla kehittää, testata tai osoittaa sopivia teknologioita tai menetelmiä EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan täytäntöönpanoa varten kentällä tietyissä yhteyksissä, jotta niitä voidaan tämän jälkeen ottaa käyttöön laajassa mittakaavassa ja rahoittaa muista lähteistä. InvestEU-ohjelman potentiaalia voitaisiin käyttää rahoittamaan strategisia luontohankkeita tai integroitua hankkeita sekä tukemaan ohjelman käyttöönottoa.

Joillakin aloilla (esim. luonto ja luonnon monimuotoisuus, mukaan lukien merten ekosysteemit) Life-ohjelmalla on ainutlaatuinen ja keskeinen rooli. Synergiaa ja täydentävyyttä on havaittu erityisesti maaseudun kehittämisohjelmien kanssa mutta esimerkiksi myös ilmastomuutokseen sopeutumista koskevien hankkeiden ja

katastrofiriskien hallinnan kanssa. Tätä synergiaa ja täydentävyyttä olisi vahvistettava seuraavassa kauden 2021–2027 Life-ohjelmassa, myös mukauttamalla tutkimusohjelman soveltamisalaa tiettyjen toimien osalta, joilla tuetaan siirtymistä puhtaaseen energiaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Siirtyminen puhtaaseen energiaan -alaohjelman sisällyttäminen Life-ohjelmaan lisää EU:n rahoituksen yleistä johdonmukaisuutta samalla kun mahdollistetaan runsaasti potentiaalia synergialle ympäristö- ja ilmastotoimien kanssa.

Euroopan horisontti -ohjelmassa täydennetään selkeästi tutkimus- ja innovointitoimien rahoitusta puhtaan energian alalla. Euroopan horisontti -ohjelmassa tuetaan edelläkävijöitä ja pyritään siten löytämään tutkimus- ja innovaatoratkaisuja, joiden avulla voidaan tarjota seuraavan sukupolven teknologiaa ja hyviä käytäntöjä. Niitä voidaan myöhemmin voidaan toistaa hyödyntämällä valmiuksien parantamiseksi myönnettävää tukea, jota annetaan Siirtyminen puhtaaseen energiaan -alaohjelmassa.

Siirtyminen puhtaaseen energiaan -alaohjelma ja Verkkojen Eurooppa -väline ovat luonteeltaan ja toimintalogiikaltaan toisiaan täydentäviä. Erityisesti rajat ylittävä ulottuvuus on keskeinen Verkkojen Eurooppa -välineen toimintalogiikassa.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta ja toissijaisuusperiaate

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 192 artikla on perusta ympäristöä ja ilmastonmuutosta koskeville EU:n toimille. Se on oikeusperusta myös toimille, joilla tuetaan siirtymistä puhtaaseen energiaan, koska ne edistävät suoraan ilmastonmuutoksen hillitsemistä. Jo nykyisessä Life-ohjelmassa rahoitetaan tiettyjä toimia, joilla parannetaan energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä, koska ne edistävät merkittävästi ilmastonmuutoksen hillitsemistä, ja usein niistä saadaan myös ympäristöön liittyviä hyötyjä (esim. ilmanlaadun parantaminen).

Useimmat ympäristöongelmat ovat rajat ylittäviä tai kansainvälisiä eivätkä jäsenvaltiot pysty yksin ratkaisemaan niitä riittävällä tavalla. EU:n toimia tarvitaan, jotta voidaan luoda riittävät mekanismit, joilla käsitellään tehokkaasti tällaisia ongelmia ja vältetään koordinaatio-ongelmia.

Lisäksi ympäristövarat ovat EU:ssa julkisia hyödykkeitä, joiden hyvä hallinta on keskeistä sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarvioinnit

Vaikka tuore Life-ohjelman 2014–2020 väliarviointi² tehtiin ohjelman täytäntöönpanon aikaisessa vaiheessa, jolloin ainoastaan vuosien 2014 ja 2015 hankkeet olivat alkaneet, väliarviointi vahvisti sen, että ohjelmasta on tulossa tehokas, tuloksellinen ja merkityksellinen

² Report on the Mid-term Evaluation of the Programme for Environment and Climate Action (LIFE) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

ja se edistää osaltaan Eurooppa 2020 -strategiaa. Lisäksi useimmat sidosryhmät pitävät Life-ohjelmaa erittäin tärkeänä välineenä ensisijaisten ympäristö- ja ilmastokysymysten kannalta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Osana Life-ohjelman väliarviointia suoritettiin monia eri kuulemisia, joihin kuuluivat 1) 12 viikkoa kestänyt julkinen kuuleminen, johon saatiin yli 250 vastausta, ii) kuusi erityistä kyselytutkimusta, joihin saatiin yli 200 vastausta ja iii) yli 150 keskeisten sidosryhmien haastattelua (ja tarvittaessa käyntiä), mukaan lukien hankkeiden edunsaajat, hankkeiden koordinaattorit, komission yksiköt, EASME:n virkamiehet, ulkopuoliset seuranta-asiantuntijat ja rahoitusvälineiden sidosryhmät.

Alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto väliarvioinnin tuloksista on myös otettu huomioon, koska niissä esitettiin mahdollisia vaihtoehtoja Life-ohjelmalle vuoden 2020 jälkeen.

Tätä ehdotusta varten sidosryhmien laajaa kuulemista täydennettiin kansalaisjärjestöiltä saaduilta lausunnoilta sekä joillakin sidosryhmien lisäkuulemisilla jäsenvaltioissa.

Kuulemiset vahvistivat, että ohjelmalla voidaan puuttua tarpeisiin ja ongelmiin ilmaston ja ympäristön alalla ja että sen jatkaminen on tärkeää. Tämä koski kaikkia toimien päätyyppejä. Kuulemisissa korostettiin kuitenkin, että hallintoa on tarpeen yksinkertaistaa. Lisäksi ehdotettiin katalyyttisten vaikutusten ja integroitujen hankkeiden potentiaalin vahvistamista.

- **Vaikutustenarviointi**

Jotta voidaan parantaa ohjelman tuloksia ja sen katalyyttistä roolia, tarkasteltiin kahta vaihtoehtoa, joilla voidaan parantaa ohjelmaan pääsyä kaikille hakijoille kaikista EU:n jäsenvaltioista. Vaihtoehtoa, johon kuuluu keskitetty tuki koko kansallisten yhteyspisteiden verkolle nykyisten kansallisten valmiuksien kehittämishankkeiden (joihin on pääsy vain tietyissä jäsenvaltioissa) sijaan, arvioitiin positiivisesti ja se olisi toteutettava. Vaihtoehtoa, jossa nostetaan yhteisrahoituksen määrää, voidaan harkita myöhemmin ja sitä voidaan mahdollisesti mukauttaa ohjelman täytäntöönpanon aikana.

Useita täydentäviä vaihtoehtoja harkittiin ohjelman tulosten ja katalyyttisen roolin parantamiseksi. Niitä arvioitiin positiivisesti. Nykyisessä Life-ohjelmassa pilottihankkeista saadun kokemuksen perusteella katsotaan, että suurimmat vaikutukset saadaan integroitujen hankkeiden käytön laajentamisesta tulevaisuuden strategisissa integroiduissa hankkeissa. Strategisten integroitujen hankkeiden soveltamisalan ja koon laajentamista pidetään ensisijaisena tavoitteena. Tämä edellyttäisi määrärahojen lisäämistä verrattuna tämänhetkisiin Life-määrärahoihin.

Vaikutustenarvioinnin perusteella tuki valmiuksien parantamiseen, jolla tuetaan siirtymistä puhtaaseen energiaan ja siten ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja jota tällä hetkellä rahoitetaan vuosien 2014–2020 Horisontti 2020 -ohjelmasta, olisi siirrettävä Life-ohjelmaan seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä. Syynä tähän on Life-ohjelman parempi sopivuus toimintalogiikan, tavoitteiden ja toteutusmekanismien osalta sekä avustuksensaajien kohdennettu ryhmä verrattuna tutkimus- ja innovointipuitteisiin, jotka sopivat paremmin laatuaan ensimmäisten teknologioiden kehittämiseen kuin niiden toistamisen ja laajentamisen tukemiseen. Siirtyminen puhtaaseen energiaan -alaohjelman sisällyttäminen Life-ohjelmaan korjaisi tämän ja lisäisi EU:n rahoituksen yleistä johdonmukaisuutta samalla kun luotaisiin mahdollisuuksia synergialle muiden ympäristö- ja ilmastotoimien kanssa. Ilmastotoimien toiminta-alalla Life-ohjelma jatkaa vuosien 2014–2020 Life-ohjelmaa ja se sisältää myös alaohjelman ”Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen”.

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin myös sitä, miten ohjelmalla voisi olla vahvempi rooli luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevan unionin politiikan täytäntöönpanossa. Vaikka vaihtoehto, jossa Life-ohjelmassa olisi suuri yhteistyössä hallinnoitu rahasto, katsottiin tehottomaksi, Life-ohjelmalla voisi olla aiempaa parempi rooli luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevan politiikan sisällyttämisessä muihin EU:n politiikkoihin ja rahoitusohjelmiin. Tämä perustuisi tasapainoisempaan budjetin täydentävään osuuteen, joka vivuttaisi rahoitusta näistä muista rahoitusohjelmista.

Lisäksi katsottiin, että ohjelmasta olisi edelleen rahoitettava pieniä avustuksia luonnon monimuotoisuutta varten BEST-toimen (biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja unionin syrjäisimmillä sekä merentakaisilla alueilla koskeva vapaaehtoinen järjestelmä) kautta.

Ohjelman luontoa ja biologista monimuotoisuutta koskevien osien vahvistamiseksi ympäristöalalla on luotu erityinen alaohjelma luontoa ja luonnon monimuotoisuutta varten. Toiminta-ala ”Ympäristö” sisältää myös alaohjelman ”Kiertotalous ja elämänlaatu”, jolla pyritään tukemaan unionin ympäristöpolitiikan muita osia, erityisesti siirtymistä kiertotalouteen, ympäristöresurssien, kuten ilman, veden ja maan, moitteetonta ja tehokasta hoitoa, sekä hyvän ympäristöasioiden hallinnon edistämistä.

Vaihtoehdoilla, joilla parannetaan toistettavuutta ja lisätään sekä ohjelman joustavuutta että mahdollisuutta käsitellä keskeisiä ja uusia kysymyksiä yksinkertaistamalla asetusta ja monivuotista työohjelmaa ei ole vakavia kielteisiä vaikutuksia. Molemmat olisi toteutettava.

Sääntelytarkastelulautakunta antoi vaikutusten arvioinnista myönteisen lausunnon tietyn varauksin 13. huhtikuuta 2018.

Vaikutustenarvioinnin luonnosta koskevassa lausunnossaan sääntelytarkastelulautakunta pyysi lisäselvityksiä seurantajärjestelmästä ja ehdotti tätä aloitetta koskevia indikaattoreita. Lautakunta pyysi myös ottamaan huomioon, mitä vaikutuksia Life-ohjelman periaatteille, rakenteelle ja toteutusmekanismille olisi sillä, että Life-ohjelman soveltamisalaa laajennettaisiin ehdotetulla tavalla luonnon osalta. Lausunnossa annetut suositukset on sisällytetty raporttiin. Vaikutustenarviointia erityisesti laajennettiin erityisesti sen vuoksi, että voitiin ottaa huomioon, kuinka käsitellään havaittuja puutteita, jotka liittyvät nykyisen ohjelmakauden seurantajärjestelmään. Lisäksi tarkistettiin ohjelman arvioinnissa käytettyjen indikaattorien luetteloa, jotta se vastaa paremmin ohjelman tavoitteita. Perusteellisempi analyysi Life-ohjelman soveltamisalan laajentamisesta luonnon ja luonnon monimuotoisuuden osalta sisältyy liitteeseen 8 ja kuvaus uudelleenlaaditusta vaihtoehdosta vaikutustenarviointiin.

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä ja sääntelytarkastelulautakunnan myönteinen lausunto ovat saatavissa osoitteessa:
<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2018&serviceId=11&s=Search>.

- **Yksinkertaistaminen**

Uuden varainhoitoasetuksen mukaisesti ohjelmointi ja yksityiskohtaiset päätökset ohjelman hallinnoinnista siirretään monivuotisiin työohjelmiin. Tässä vaiheessa toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamiseksi, siten kuin ne määritetään vaikutustenarvioinnissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotukseen liittyvässä rahoitus selvityksessä esitetään talousarviovaikutukset sekä henkilöstö- ja hallinto resurssit, joita tarvitaan ohjelman toteuttamiseen.

5. LISÄTIEDOT

• Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Life-ohjelmaa hallinnoi Euroopan komissio. Joidenkin osien täytäntöönpano on delegoitu toimeenpanovirastolle (EASME), kuten vuosien 2014–2020 Life-ohjelman täytäntöönpanossakin. Kun otetaan huomioon positiivinen arviointi nykyisen ohjelman täytäntöönpanosta, myös Life-ohjelman 2021–2027 täytäntöönpano delegoidaan mahdollisesti toimeenpanovirastolle. Tämä riippuu kustannushyötyanalyysin tuloksista ja siihen liittyvistä päätöksistä.

Arvioinnit tehdään 13. huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen³ 22 ja 23 kohtien mukaan. Sopimuksessa toimielimet vahvistivat, että voimassa olevan lainsäädännön ja politiikan arviointien olisi oltava pohjana jatkotoimia koskevien vaihtoehtojen vaikutustenarvioinnille. Arvioinneissa tarkastellaan ohjelman vaikutuksia kentällä ohjelman indikaattoreiden ja tavoitteiden perusteella. Lisäksi tehdään yksityiskohtainen analyysi siitä, missä määrin ohjelmaa voidaan pitää merkityksellisenä, tehokkaana ja toimivana ja missä määrin se tarjoaa riittävästi EU:n lisäarvoa ja on johdonmukainen muiden EU:n politiikkojen kanssa. Niissä otetaan huomioon saadut kokemukset, jotta voidaan määrittää mahdolliset puutteet tai ongelmat tai mahdollisuudet parantaa entisestään toimia tai niiden tuloksia ja auttaa maksimoimaan niiden hyödyntäminen ja vaikutukset.

Komission ehdotuksessa vuosien 2021–2027 monivuotiseksi rahoituskehikseksi asetettiin kunnianhimoisempi tavoite ilmastokysymysten sisällyttämiselle kaikkiin EU:n ohjelmiin. Yleisenä tavoitteena on, että 25 prosenttia kaikista EU:n menoista edistää ilmastotavoitteita. Tämän ohjelman panosta tämän yleisen tavoitteen saavuttamiseen seurataan ilmastoa koskevan unionin ilmastotunnusmerkkijärjestelmän avulla sopivalla erittelyn tasolla. Tarvittaessa sovelletaan tarkempia menetelmiä, jos niitä on käytettävissä. Komissio esittää jatkossakin tiedot vuosittain maksusitoumusmäärärahoina vuosittaisen talousarvioesityksen yhteydessä.

EU:n olisi myös seurattava luonnon monimuotoisuuteen liittyviä menoja, jotta täytetään sen biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta johtuvat raportointivelvollisuudet. Lisäksi olisi täytettävä seurantavaatimukset, jotka sisältyvät muuhun asiaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.

Jotta tuettaisiin sitä, että käytetään täysimääräisesti ohjelman potentiaali ilmastotavoitteiden saavuttamiseen, komissio pyrkii määrittämään sopivat toimet ohjelman laatimisen, täytäntöönpanon, uudelleentarkastelun ja arvioinnin prosesseissa.

³ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välillä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehty toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä, EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1–14.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁴,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁵,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Unionin ympäristö- ja ilmastopolitiikka ja -lainsäädäntö sekä asiaankuuluva puhdasta energiaa koskeva politiikka ja lainsäädäntö ovat parantaneet ympäristön tilaa huomattavasti. Ympäristöön ja ilmastoon liittyy kuitenkin edelleen suuria haasteita, joilla on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia unioniin ja sen kansalaisten hyvinvointiin, jos niitä ei ratkaista.
- (2) Ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), joka perustettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1293/2013⁶ kaudeksi 2014–2020, on viimeisin yli 25 vuoden aikana toteutetuista unionin ohjelmista, joilla tuetaan ympäristö- ja ilmastolainsäädännön ja poliittisten painopisteiden täytäntöönpanoa. Tuoreessa väliarvioinnissa⁷ ohjelma sai myönteisen arvion, ja siinä katsottiin, että ohjelmasta on tulossa tehokas, tuloksellinen ja merkityksellinen. Vuosien 2014–2020 Life-ohjelmaa olisi sen vuoksi jatkettava tietyin muutoksin, jotka määritettiin väliarvioinnissa ja sen jälkeisissä arvioissa. Näin ollen olisi perustettava ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), jäljempänä 'ohjelma', vuonna 2021 alkavaksi kaudeksi.

⁴ EUVL C , , s. .

⁵ EUVL C , , s. .

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1293/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 185).

⁷ Report on the Mid-term Evaluation of the Programme for Environment and Climate Action (LIFE) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

- (3) Ohjelmalla pyritään saavuttamaan unionin tavoitteet, jotka on asetettu ympäristöä ja ilmastoa sekä puhdasta energiaa koskevassa lainsäädännössä, politiikassa, suunnitelmissa ja kansainvälisissä sitoumuksissa, ja sillä olisi edistettävä siirtymistä kohti puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa, energiatehokasta, vähähiilistä ja ilmastomuutoksen kestävää taloutta, ympäristön laadun suojelua ja parantamista sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja tämän suuntauksen kääntämistä joko suorien toimien kautta tai tukemalla näiden tavoitteiden sisällyttämistä muuhun politiikkaan.
- (4) Unioni on sitoutunut kehittämään kattavan lähestymistavan YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin. Niissä korostetaan luontaista yhteyttä pitkän aikavälin saatavuuteen tähtäävän luonnonvarojen hallinnan, ekosysteemipalvelujen, niiden ja ihmisten terveyden välisen linkin sekä kestävän ja sosiaalisesti osallistavan talouskasvun välillä. Tässä hengessä ohjelmalla olisi annettava materiaallinen panos sekä taloudelliseen kehitykseen että sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.
- (5) Ohjelmalla olisi edistettävä kestävää kehitystä sekä unionin ympäristöä, ilmastoa ja tilanteen mukaan puhdasta energiaa koskevan lainsäädännön, strategioiden, suunnitelmien ja kansainvälisten sitoumusten tavoitteiden saavuttamista. Näitä kansainvälisiä sitoumuksia ovat erityisesti YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030⁸, biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus⁹ sekä ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen nojalla hyväksytty Pariisin sopimus¹⁰, jäljempänä 'Pariisin sopimus'.
- (6) Kattavien tavoitteiden saavuttamiseksi erityisen tärkeää on kiertotalouspaketin¹¹, vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden^{12,13,14}, unionin luontolainsäädännön¹⁵ sekä siihen liittyvien politiikkojen^{16,17,18,19,20} täytäntöönpano.
- (7) Pariisin ilmastopöytäkirjaan perustuvien unionin sitoumusten noudattaminen edellyttää, että unionista tulee energiatehokas, vähähiilinen ja ilmastomuutoksen kestävä yhteiskunta. Tämä puolestaan edellyttää toimia, joissa keskitytään erityisesti niihin aloihin, jotka vaikuttavat eniten tämänhetkisiin CO₂-päästöjen ja pilaantumisen tasoihin. Näin edistetään vuoteen 2030 ulottuvien energia- ja ilmastopolitiikkaa koskevien puitteiden ja jäsenvaltioiden yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien täytäntöönpanoa sekä unionin vuosisadan puoleenväliin ulottuvien ja pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian valmistelua. Ohjelman

⁸ Agenda 2030, hyväksytty YK:n yleiskokouksessa 25.9.2015.

⁹ 93/626/ETY: Neuvoston päätös 93/626/ETY, tehty 25 päivänä lokakuuta 1993, biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tekemisestä (EYVL L 309, 13.12.1993, s. 1).

¹⁰ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.

¹¹ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

¹² Vuoteen 2030 ulottuvat ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet, COM(2014)15, 22.1.2014.

¹³ EU:n strategia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi (COM(2013)216, 16.4.2013).

¹⁴ ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille” -säästöpaketti, COM(2016) 860, 30.11.2016.

¹⁵ Toimintasuunnitelma luontoa, ihmisiä ja taloutta varten, COM(2017)198, 27.4.2017.

¹⁶ Puhdasta ilmaa Euroopalle, COM(2013)918.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Maaperän suojelua koskeva teemakohtainen strategia, COM(2006)231.

¹⁹ Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva strategia, COM/2016/0501 final.

²⁰ Kohti mahdollisimman laajamittaista vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä – Direktiivin 2014/94/EU 10 artiklan 6 kohdan mukainen toimintasuunnitelma, 8.11.2017.

olisi myös sisällettävä toimenpiteitä, joilla edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan politiikan täytäntöönpanoa, jotta vähennetään haavoittuvuutta, joka liittyy ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin.

- (8) Siirtyminen puhtaaseen energiaan edistää keskeisellä tavalla ilmastonmuutoksen hillitsemistä, ja lisäksi siitä saadaan hyötyjä ympäristölle. Valmiuksien parantamiseen liittyvät toimet, joita vuoteen 2020 rahoitetaan Horisontti 2020 -ohjelmasta, olisi sisällytettävä ohjelmaan, koska niiden tavoitteena ei ole rahoittaa huippuosaamista ja luoda innovointia vaan helpottaa jo saatavilla olevan, ilmastonmuutoksen hillintää edistävän teknologian käyttöönottoa. Näiden valmiuksien parantamiseen liittyvien toimien sisällyttäminen ohjelmaan tarjoaa mahdollisuuksia synergiaan alaohjelmien välillä ja lisää unionin rahoituksen yleistä johdonmukaisuutta. Tämän vuoksi olisi kerättävä ja levitettävä tietoja olemassa olevien tutkimus- ja innovointiratkaisujen käyttöönotosta Life-hankkeissa, mukaan lukien Euroopan horisontti -ohjelmasta ja sen edeltäjistä saadut ratkaisut.
- (9) Puhdasta energiaa koskevan lainsäädännön vaikutustenarvioinneissa arvioidaan, että vuoteen 2030 ulottuvien unionin energiatavoitteiden saavuttaminen edellyttää 177 miljardin euron lisäinvestointeja vuodessa kaudella 2021-2030. Suurimmat puutteet liittyvät investointeihin, jotka liittyvät hiilestä luopumiseen rakennuksissa (energiatехokkuuteen ja pienimuotoisiin uusiutuvan energian lähteisiin) ja joissa pääomaa on ohjattava kohti luonteeltaan erittäin hajautettuja hankkeita. Yksi Siirtyminen puhtaaseen energiaan -alaohjelman tavoitteista on luoda valmiuksia hankkeiden kehittämistä ja yhdistämistä varten, jotta voidaan helpommin hyödyntää varoja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista ja vauhdittaa investointeja puhtaaseen energiaan myös käyttämällä InvestEU-ohjelman rahoitusvälineitä.
- (10) Synergialla Euroopan horisontti -ohjelman kanssa olisi varmistettava, että tutkimus- ja innovointitarpeet, joilla puututaan ympäristö-, ilmasto- ja energiahaasteisiin EU:ssa, tunnistetaan ja vahvistetaan Euroopan horisontti -ohjelman strategisen tutkimus- ja innovointisuunnitteluprosessin aikana. Life-ohjelman tulisi edelleen toimia katalyyttinä ympäristöä, ilmastoa ja puhdasta energiaa koskevan EU:n politiikan ja lainsäädännön täytäntöönpanolle, myös ottamalla käyttöön ja soveltamalla Euroopan horisontti -ohjelman tutkimus- ja innovointituloksia ja helpottamalla niiden käyttöönottoa suuremmassa mittakaavassa silloin, kun siten voidaan helpottaa puuttumista ympäristöön, ilmastoon tai puhtaaseen energiaan siirtymiseen liittyviin kysymyksiin. Euroopan horisontti -ohjelman innovaationeuvosto voi tarjota tukea siihen, että laajennetaan ja kaupallistetaan uusia läpimurtoideoita, joita voi olla tuloksena Life-hankkeiden täytäntöönpanosta.
- (11) Toimi, joka on saanut rahoitusta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös mistä tahansa muusta unionin ohjelmasta edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kuluja. Toimet, jotka saavat rahoitusta unionin eri ohjelmista kumulatiivisesti, tarkastetaan vain kerran, ja tarkastuksen on katettava kaikki kyseiset ohjelmat ja niihin sovellettavat säännöt.
- (12) Unionin tuoreimmassa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnissa²¹ osoitetaan, että tarvitaan merkittävää edistymistä unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ja ympäristö- ja ilmastotavoitteiden

²¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointi: yhteiset haasteet ja toimien yhdistäminen parempien tulosten aikaansaamiseksi (COM/2017/063 final).

sisällyttämiseksi muuhun politiikkaan. Ohjelman olisi sen vuoksi toimittava katalyyttinä, jotta saavutetaan tarvittavaa edistymistä kehittämällä, testaamalla ja toistamalla uusia lähestymistapoja, tukemalla politiikan kehittämistä, seurantaa ja uudelleentarkastelua, parantamalla sidosryhmien osallistumista, saamalla liikkeelle investointeja kaikista unionin investointiohjelmista tai muista rahoituslähteistä ja tukemalla toimia, joilla poistetaan erilaiset esteet ympäristölainsäädännön edellyttämien keskeisten suunnitelmien tehokkaalle täytäntöönpanolle.

- (13) Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen ja tämän suuntaukseen kääntäminen, myös merien ekosysteemien osalta, edellyttää tukea asiaan liittyvän unionin lainsäädännön ja politiikan kehittämiselle, täytäntöönpanolle, täytäntöönpanon valvonnalle ja arvioinnille, mukaan lukien luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020²², neuvoston direktiivi 92/43/ETY²³ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY²⁴ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 1143/2014²⁵, erityisesti kehittämällä tietopohjaa politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten sekä kehittämällä, testaamalla, esittämällä ja soveltamalla parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja pienessä mittakaavassa tai räätälöityinä erityisiin paikallisiin, alueellisiin tai kansallisiin olosuhteisiin, mukaan lukien integroidut lähestymistavat direktiivin 92/43/ETY pohjalta laaditun hankkeiden toteutusjärjestyksen sisältävän toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon. Unionin olisi myös seurattava luonnon monimuotoisuuteen liittyviä menoja, jotta täytetään sen biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta johtuvat raportointivelvollisuudet. Lisäksi olisi täytettävä seurantavaatimukset, jotka sisältyvät muuhun asiaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.
- (14) Tuoreista arvioinneista, mukaan lukien luonnon monimuotoisuutta koskevan unionin strategian 2020 väliarviointi ja luontolainsäädännön toimivuustarkastus, käy ilmi, että yksi tärkeimmistä syistä unionin luontolainsäädännön ja biologista monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian puutteelliselle täytäntöönpanolle on asianmukaisen rahoituksen puute. Keskeiset unionin rahoitusvälineet, mukaan lukien [Euroopan aluekehitysrahasto, koheesiorahasto, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto], voivat antaa merkittävän panoksen näiden tarpeiden täyttämiseen. Ohjelmassa voidaan edelleen parantaa tällaisen valtavirtaistamisen tehokkuutta strategisilla luontohankkeilla, jotka on omistettu luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan täytäntöönpanon vauhdittamiseen, mukaan lukien toimet, jotka on määritetty direktiivin 92/43/ETY mukaisesti laadituissa hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävissä toimintasuunnitelmissa. Strategisilla luontohankkeilla olisi tuettava jäsenvaltioiden toimintaohjelmia, joiden avulla sisällytetään asiaan liittyvien luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet muihin politiikkoihin ja rahoitusvälineisiin. Siten varmistetaan, että saadaan käyttöön varoja näiden politiikkojen panemiseksi täytäntöön. Jäsenvaltiot voisivat päättää yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevassa strategisessa suunnitelmassa, että Euroopan

²² COM(2011) 244 lopullinen.

²³ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta (EUVL L 317, 4.11.2014, s. 35).

maaseudun kehittämisen maatalousrahaston varoista käytetään tietty osuus antamaan tukea toimille, jotka täydentävät tässä asetuksessa määritettyjä strategisia luontohankkeita.

- (15) BEST-toimella (biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja unionin syrjäisimmillä sekä merentakaisilla alueilla koskeva vapaaehtoinen järjestelmä) edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelua, mukaan lukien meriluonnon monimuotoisuus, ja ekosysteemipalvelujen kestävää käyttöä, mukaan lukien ekosysteemeihin perustuvat lähestymistavat ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen, unionin syrjäisimmillä sekä merentakaisilla alueilla. BEST on auttanut lisäämään tietoisuutta unionin syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden ekologisesta merkityksestä maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Vuosina 2017 ja 2018 antamissaan ministerijulistuksissa unionin merentakaiset maat ja alueet ovat ilmaisseet arvostavansa kyseistä pienten avustusten järjestelmää luonnon monimuotoisuutta varten. On asianmukaista, että ohjelmaa jatketaan ja siitä rahoitetaan pieniä avustuksia luonnon monimuotoisuutta varten sekä syrjäisimmillä alueilla että merentakaisissa maissa ja alueilla.
- (16) Kiertotalouden edistäminen edellyttää ajattelutavan muutosta siinä, miten materiaaleja ja tuotteita, myös muoveja, suunnitellaan, tuotetaan, kulutetaan ja hävitetään. Ohjelmalla olisi edistettävä siirtymistä kiertotalousmalliin erilaisille toimijoille (yritykset, viranomaiset ja kuluttajat) myönnettävällä rahoitustuella, erityisesti soveltamalla, kehittämällä ja toistamalla parasta teknologiaa ja parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja, jotka on räätälöity erityisiin paikallisiin, alueellisiin ja kansallisiin olosuhteisiin, myös integroiduilla lähestymistavoilla jätehuoltoa ja jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien suunnitelmien täytäntöönpanemiseksi. Tukemalla muovistrategian täytäntöönpanoa voidaan toteuttaa toimia, joilla puututaan erityisesti merten roskaantumisen aiheuttamaan ongelmaan.
- (17) Unionin pitkän aikavälin tavoitteena ilmaa koskevaa politiikkaa varten on saavuttaa sellaiset ilmanlaadun tasot, jotka eivät aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen. Ihmiset ovat hyvin tietoisia ilman epäpuhtauksista ja odottavat viranomaisten toimivan. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/2284²⁶ painotetaan roolia, joka unionin rahoituksella voi olla puhtaan ilman tavoitteiden saavuttamisessa. Tämän vuoksi ohjelmalla olisi tuettava hankkeita, mukaan lukien strategiset integroidut hankkeet, joissa on potentiaalia hyödyntää julkisia ja yksityisiä varoja, toimia esimerkkeinä hyvistä käytännöistä ja katalyyttinä ilmanlaatusuunnitelmien ja -lainsäädännön täytäntöönpanolle paikallisella, alueellisella, monen alueen, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.
- (18) Direktiivillä 2000/60/EY vahvistetaan puitteet unionin pintavesien, rannikkovesien, jokisuiden vaihtumisaluiden ja pohjaveden suojelulle. Direktiivin tavoitteita tuetaan suunnitelmalla Euroopan vesivarojen turvaamiseksi²⁷. Sen mukaan tarvitaan entistä parempaa täytäntöönpanoa ja vesipolitiikan tavoitteiden laajempaa integrointia osaksi muita politiikan aloja. Ohjelmalla olisi sen vuoksi tuettava hankkeita, jotka vaikuttavat direktiivin 2000/60/EY ja muun sellaisen unionin vesilainsäädännön tehokkaaseen

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta (EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1).

²⁷ COM(2012) 673 lopullinen.

täytäntöönpanoon, jolla saavutetaan unionin vesimuodostumien hyvä tila soveltamalla, kehittämällä ja toistamalla parhaita käytäntöjä sekä aktivoimalla muihin unionin ohjelmiin tai rahoituslähteisiin perustuvia täydentäviä toimia.

- (19) Meriympäristön suojelu ja ennallistaminen on yksi unionin ympäristöpolitiikan yleisistä tavoitteista. Ohjelmalla olisi tuettava seuraavia: luonnon monimuotoisuuden ja merten ekosysteemien hoito, säilyttäminen, ennallistaminen ja seuranta erityisesti Natura 2000 -merialueilla sekä lajien suojelu direktiivin 92/43/ETY mukaisesti laadittujen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävien toimintasuunnitelmien mukaisesti; ympäristön hyvän tilan saavuttaminen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/56/EY²⁸ mukaisesti; puhtaiden ja terveiden merien edistäminen; muoveja kiertotaloudessa koskevan EU:n strategian täytäntöönpano, jotta voidaan puuttua erityisesti kadonneiden kalastusvälineiden ja merten roskaantumisen aiheuttamaan ongelmaan; ja unionin osallistuminen kansainväliseen valtamerten hallinnointiin, joka on keskeistä YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamiselle sekä terveellisten merien turvaamiseksi tuleville sukupolville. Ohjelman strategisten integroitujen hankkeiden ja strategisten luontohankkeiden olisi sisällettävä asiaankuuluvat toimet, joilla pyritään meriympäristön suojeluun.
- (20) Ympäristöä, ilmastonmuutosta ja tähän liittyvää siirtymistä puhtaaseen energiaan koskevien asioiden hallinnon parantaminen edellyttää kansalaisyhteiskunnan osallistumista siten, että lisätään yleisön tietoisuutta, kuluttajien osallistumista ja sidosryhmien, myös valtioista riippumattomien järjestöjen, osallistumisen laajentamista, siten, että järjestetään tähän liittyviä politiikkoja koskeva kuuleminen ja pannaan kyseiset politiikat täytäntöön.
- (21) Vaikka hallinnon parantamisen kaikilla tasoilla tulisi olla monialainen tavoite kaikille ohjelman alaohjelmille, ohjelmalla olisi tuettava ympäristöhallintoa koskevan horisontaalisen lainsäädännön kehittämistä ja täytäntöönpanoa, mukaan lukien lainsäädäntö, jolla pannaan täytäntöön Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) yleissopimus tiedon saannista, kansalaisten osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa²⁹.
- (22) Ohjelmalla olisi autettava markkinatoimijoita valmistautumaan ja tuettava niitä siirtymisessä kohti puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa, energiatehokasta, vähähiilistä ja ilmastonmuutoksen kestävää taloutta testaamalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia, parantamalla ammattimaisia taitoja, helpottamalla kuluttajien mahdollisuuksia saada kestäviä tuotteita ja palveluja, saamalla toimiin mukaan ja voimauttamalla mielipidevaikuttajia ja testaamalla uusia menetelmiä, joilla mukautetaan olemassa olevia prosesseja ja liiketoimintaympäristöä. Jotta tuetaan kestävien ratkaisujen laajaa käyttöönottoa markkinoilla, olisi edistettävä yleistä yleisön hyväksyntää ja kuluttajien osallistumista.
- (23) Unionin tasolla suuret investoinnit ympäristö- ja ilmastotoimiin rahoitetaan pääasiassa suurista unionin rahoitusohjelmista (valtavirtaistaminen). Katalyyttisen roolinsa perusteella ohjelmassa kehitetyillä strategisilla integroiduilla hankkeilla ja strategisilla luontohankkeilla olisi saatava aikaan rahoitusmahdollisuuksia kyseisistä

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi) (EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

²⁹ EYVL L 124, 17.5.2005, s. 4.

rahoitusohjelmista sekä muista rahoituslähteistä, kuten kansallisista rahastoista, ja luotava synergiaa.

- (24) Kun otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjuminen noudattaen unionin sitoumuksia, jotka liittyvät Pariisin ilmastopöytäkirjan ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon, tällä ohjelmalla edistetään ilmastotoimien valtavirtaistamista sekä sen tavoitteen saavuttamista, että EU:n talousarvion menoista vähintään 25 prosentilla tuetaan ilmastotavoitteita. Tämän ohjelman toimita 61 prosentilla ohjelman kokonaisrahoituksesta odotetaan edistettävien ilmastotavoitteita. Asianmukaiset toimet määritetään ohjelman laatimisen ja täytäntöönpanon aikana ja niitä arvioidaan uudestaan arviointi- ja uudelleentarkasteluprosesseissa.
- (25) Ohjelman täytäntöönpanossa olisi asianmukaisella tavalla otettava huomioon syrjäisimpiä alueita koskeva strategia³⁰ SEUT-sopimuksen 349 artiklan sekä kyseisten alueiden erityistarpeiden ja haavoittuvuuksien mukaisesti. Lisäksi olisi otettava huomioon muut kuin ympäristöä, ilmastoa ja siirtymistä puhtaaseen energiaan koskevat unionin politiikat.
- (26) Ohjelman täytäntöönpanon tukemiseksi komissio tekee yhteistyötä ohjelman kansallisten yhteyspisteiden kanssa, järjestää seminaareja ja työpajoja, julkaisee ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden luetteloita tai toteuttaa muita toimia, joilla helpotetaan kaikkia hankkeiden tulosten levittämistä ja kokemusten, tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä hankkeiden tulosten toistamista eri puolilla unionia. Näissä toimita olisi keskityttävä erityisesti jäsenvaltioihin, joissa määrärahojen käyttöaste on alhainen, ja niillä olisi helpotettava viestintää ja yhteistyötä päätöksiin saatettujen ja käynnistettyjen hankkeiden rahoituksen saajien, hakijoiden tai sidosryhmien kanssa, jotka toimivat samalla alalla.
- (27) Euroopan unionin verkosto ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi (IMPEL), ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto (ENPE) ja ympäristöoikeuteen erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi (EUFJE) on luotu helpottamaan yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä ja niillä on ainutlaatuinen rooli unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvonnassa. Ne auttavat merkittäväällä tavalla vahvistamaan johdonmukaisuutta unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa ja sen valvonnassa eri puolilla unionia. Ne pyrkivät välttämään kilpailun vääristymistä ja auttavat parantamaan ympäristötarkastusten laatua sekä lainvalvontamekanismeja verkottumisjärjestelmän kautta sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla, ja ne mahdollistavat tietojen ja kokemusten vaihdon hallinnon eri tasoilla myös ympäristötäytäntöönpanokysymyksiä, mukaan lukien seuranta ja lupaprosessit, koskevan koulutuksen ja perusteellisten keskustelujen kautta. Kun otetaan huomioon niiden panos ohjelman tavoitteisiin, on syytä sallia avustusten myöntäminen IMPEL-verkostolle, ENPE-verkostolle ja EUFJE-foorumille ilman ehdotuspyyntöjä, jotta jatkossakin annetaan tukea näiden yhdistysten toimille. Lisäksi joissakin tapauksissa ei edellytetä ehdotuspyyntöä varainhoitoasetuksen yleisten vaatimusten nojalla, esimerkiksi, kun kyseessä ovat jäsenvaltion omalla vastuullaan nimeämät elimet ja kyseiset jäsenvaltiot määrittämään avustuksen saajiksi jossakin unionin säädöksessä.
- (28) On syytä vahvistaa ohjelmalle rahoituspuutteet, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät ensisijaisena rahoitusohjueenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä

³⁰

COM(2017) 623 final

talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta 2 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen³¹ 17 kohdan mukaisesti.

- (29) Euroopan parlamentin ja neuvoston SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla hyväksymiä horisontaalisia varainhoitosääntöjä sovelletaan tähän asetukseen. Nämä säännöt annetaan varainhoitoasetuksessa, ja niissä vahvistetaan etenkin menettely, jota käytetään vahvistettaessa talousarviota ja toteutettaessa sitä käyttämällä avustuksia, hankintoja, palkintoja sekä välillistä toteutusta, ja järjestetään taloushallinnon henkilöstön toiminnan valvonta. SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla annetut säännöt koskevat myös unionin talousarvion suojaamista tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita, sillä oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on välttämätön ennakoedellytys moitteettomalle varainhoidolle ja EU:n rahoituksen tuloksellisuudelle.
- (30) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013³², neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2988/95³³, neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96³⁴ ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939³⁵ mukaan unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvien osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi tehdä tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat todentamiset ja tarkastukset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muuta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi tutkia petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niistä syytteen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 mukaisesti³⁶. Varainhoitoasetuksen mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, Euroopan syyttäjänvirastolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.
- (31) Rahoitustyyppit ja toteutustavat olisi valittava sen perusteella, miten niillä voidaan saavuttaa toimien erityistavoitteet ja saada tuloksia, ottaen erityisesti huomioon tarkastusten kustannukset, hallinnollinen rasite ja ennakoitu noudattamatta jättämisen

³¹ EUVL C 373, 20.12.2013, p. 1.

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

³³ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EUVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

³⁴ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

³⁵ [Koko otsikko + EUVL-viite].

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

riski. Avustusten osalta olisi harkittava kertasuoritusten, kiinteiden määrien ja yksikkökustannustaulukoiden käyttämistä.

- (32) Tämän ohjelman poliittisia tavoitteita olisi käsiteltävä myös InvestEU-rahaston [...] koskevaan politiikkaikkunaan kuuluvien rahoitusvälineiden ja talousarviotakuun kautta.
- (33) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille (MMA:t) sijoittautuneet yhteisöt voivat neuvoston päätöksen 2013/755/EU³⁷ 94 artiklan nojalla saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa. Näiden yhteisöjen osallistumisessa tähän ohjelmaan olisi keskityttävä pääasiassa alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” hankkeisiin.
- (34) Ohjelmaan voivat osallistua kolmannet maat unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen.
- (35) Kolmannet maat, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, voivat osallistua unionin ohjelmiin ETA-sopimuksessa vahvistetuissa yhteistyön puitteissa. ETA-sopimuksessa määrätään ohjelmien toteuttamisesta kyseiseen sopimukseen perustuvalla päätöksellä. Kolmannet maat voivat osallistua myös muiden oikeudellisten välineiden perusteella. Tässä asetuksessa olisi oltava erityinen säännös, jolla myönnetään toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.
- (36) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 22 ja 23 kohdan mukaisesti tätä ohjelmaa on syytä arvioida erityisten seurantavaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen pohjalta, samalla kun vältetään ylisääntelyä ja hallinnollisen rasituksen aiheutumista erityisesti jäsenvaltioille. Näihin vaatimuksiin voi tarvittaessa sisältyä mitattavia indikaattoreita, joiden pohjalta voidaan arvioida ohjelman käytännön vaikutuksia. Ohjelman koko vaikutus näkyy välillisenä, pitkäaikaisena ja vaikeasti mitattavana edistymisenä kohti unionin kaikkien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Ohjelman seuranta varten tässä asetuksessa asetettuja suoria tuotosindikaattoreita ja seurantavaatimuksia olisi täydennettävä yhdistämällä erityisiä hanketason indikaattoreita, jotka kuvataan työohjelmissa tai ehdotuspyynnöissä, erityisesti koskien Natura 2000 -verkostoa ja tiettyjä ilman epäpuhtauksia.
- (37) Jotta indikaattoreita voidaan tarvittaessa tarkistaa, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti annettavia delegoituja säädöksiä niiden indikaattorien muuttamisesta, joiden avulla raportoidaan ohjelman edistymisestä kohti sen yleisiä ja erityisiä tavoitteita erityisesti, jotta indikaattoreita voidaan yhdenmukaistaa muita unionin ohjelmia varten asetettujen indikaattorien kanssa. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten

³⁷ Neuvoston päätös 2013/755/EU, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin (MMA-assosiaatiopäätös) (EUVL L 344, 19.12.2013, s. 1).

valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

- (38) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joita ovat kestävä kehitys sekä ympäristöä, ilmastoa ja tilanteen mukaan puhdasta energiaa koskevan unionin politiikan ja lainsäädännön, strategioiden, suunnitelmien ja kansainvälisten sitoumusten tavoitteiden saavuttaminen, vaan ne voidaan tämän asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (39) Sen vuoksi asetus (EY) N:o 1293/2013 olisi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla *Kohde*

Tällä asetuksella perustetaan ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), jäljempänä 'ohjelma'.

Siinä vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio vuosiksi 2021–2027, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla *Määritelmät*

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'strategisilla luontohankkeilla' hankkeita, joilla tuetaan luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista toteuttamalla johdonmukaisia toimintaohjelmia jäsenvaltioissa kyseisten tavoitteiden ja painopisteiden sisällyttämiseksi muihin politiikkoihin ja rahoitusvälineisiin, myös toteuttamalla koordinoitusti direktiivin 92/43/ETY mukaisesti laadittujen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävät toimintasuunnitelmat;
- 2) 'strategisilla integroiduilla hankkeilla' hankkeita, joiden avulla toteutetaan alueellisesti, monella alueella, kansallisesti tai kansainvälisesti ympäristö- tai ilmastostrategioita tai -toimintasuunnitelmia, jotka ovat jäsenvaltioiden viranomaisten valmistelemia ja joita edellytetään unionin erityisessä ympäristö- ja ilmastolainsäädännössä tai -politiikassa tai, kun se on asianmukaista, asiaan liittyvässä puhdasta energiaa koskevassa unionin lainsäädännössä tai politiikassa, siten, että samalla varmistetaan sidosryhmien osallistuminen ja edistetään koordinoitua vähintään yhden muun unionin, kansallisen tai yksityisen rahoituslähteen kanssa ja sen käyttöönottoa;

- 3) 'teknisen tuen hankkeilla' hankkeita, joilla 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tuetaan valmiuksien kehittämistä osallistumiseksi tavanomaisiin hankkeisiin, strategisten integroitujen hankkeiden valmistelua, valmisteluja muiden unionin rahoitusvälineiden käyttämiseksi tai muita toimenpiteitä, joilla valmistellaan muiden ohjelmasta, sitä edeltävistä ohjelmista tai muista unionin ohjelmista rahoitetuista hankkeista saatujen tulosten laajentamista tai toistamista;
- 4) 'tavanomaisilla hankkeilla' hankkeita, jotka eivät ole strategisia integroituja hankkeita, strategisia luontohankkeita tai teknisen tuen hankkeita ja joilla pyritään saavuttamaan 3 artiklan 2 kohdassa esitetyt erityiset tavoitteet;
- 5) 'rahoitusta yhdistävillä toimilla' unionin talousarviosta tuettavia toimia, muun muassa asetuksen (EU, Euratom) 2018/..., jäljempänä 'varainhoitoasetus', 2 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettuja rahoitusta yhdistäviä välineitä, joiden tarkoituksena on yhdistää sekä EU:n talousarviosta rahoitettavia tukimuotoja, joita ei makseta takaisin, ja/tai rahoitusvälineitä että kehitysrahoituslaitosten tai muiden julkisten rahoituslaitosten sekä kaupallisten rahoituslaitosten ja sijoittajien rahoittamia, takaisin maksettavia tukimuotoja;
- 6) 'oikeussubjektilla' mitä tahansa luonnollista henkilöä tai kansallisen oikeuden, unionin oikeuden tai kansainvälisen oikeuden perusteella muodostettua ja tunnustettua oikeushenkilöä, jolla on oikeushenkilöllisyys ja joka voi omissa nimissään käyttää oikeuksia ja jolle voidaan asettaa velvoitteita, tai varainhoitoasetuksen 190 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista yhteisöä, joka ei ole oikeushenkilö.

3 artikla *Ohjelman tavoitteet*

1. Ohjelman yleisenä tavoitteena on edistää siirtymistä kohti puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa, energiatehokasta, vähähiilistä ja ilmastomuutoksen kestävää taloutta, myös siirtymällä puhtaaseen energiaan, sekä ympäristön laadun suojelua ja parantamista sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja tämän suuntauksen kääntämistä ja siten edistää kestävää kehitystä.
2. Ohjelman erityistavoitteet ovat seuraavat:
 - a) kehittää, demonstroida ja edistää innovatiivisia tekniikoita ja lähestymistapoja ympäristöä ja ilmastotoimia koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien siirtyminen puhtaaseen energiaan, ja edistää parhaiden käytäntöjen soveltamista luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen;
 - b) tukea asiaan liittyvän unionin lainsäädännön ja politiikan kehittämistä, täytäntöönpanoa, seurantaa ja täytäntöönpanon valvontaa, mukaan lukien hallinnon parantaminen vahvistamalla julkisten ja yksityisten toimijoiden valmiuksia ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista;
 - c) lisätä onnistuneiden teknisten ja politiikkaan liittyvien ratkaisujen laajamittaista käyttöönottoa unionin lainsäädännön ja politiikan täytäntöönpanemiseksi toistamalla tuloksia, sisällyttämällä tavoitteet muihin politiikkoihin sekä julkisen ja yksityisen sektorin käytäntöihin, saamalla liikkeelle investointeja sekä parantamalla rahoituksen saatavuutta.

4 artikla Ohjelman rakenne

Ohjelman rakenne on seuraava:

- 1) toiminta-ala Ympäristö, johon kuuluvat:
 - a) alaohjelma Luonto ja luonnon monimuotoisuus,
 - b) alaohjelma Kiertotalous ja elämänlaatu,
- 2) toiminta-ala Ilmastotoimet, johon kuuluvat:
 - a) alaohjelma Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen,
 - b) alaohjelma Siirtyminen puhtaaseen energiaan.

5 artikla Talousarvio

1. Ohjelman toteuttamiseen varatut rahoituspuitteet vuosiksi 2021–2027 ovat 5 450 000 000 euroa käypinä hintoina.
2. Seuraavassa esitetään 1 kohdassa tarkoitetun määrän ohjeellinen jakautuminen:
 - a) 3 500 000 000 euroa toiminta-alalle Ympäristö, josta
 - 1) 2 150 000 000 euroa alaohjelmalle Luonto ja luonnon monimuotoisuus ja
 - 2) 1 350 000 000 euroa alaohjelmalle Kiertotalous ja elämänlaatu;
 - b) 1 950 000 000 euroa toiminta-alalle Ilmastotoimet, josta
 - 1) 950 000 000 euroa alaohjelmalle Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen ja
 - 2) 1 000 000 000 euroa alaohjelmalle Siirtyminen puhtaaseen energiaan.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut määrät eivät rajoita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU)...³⁸, [uutta monivuotisesta rahoituskehystä koskevassa asetuksessa] ja varainhoitoasetuksessa vahvistettujen joustavuutta koskevien säännösten soveltamista.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua määrää voidaan käyttää ohjelman täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimintaan, mukaan lukien tietotekniikkajärjestelmät.
5. Ohjelmasta voidaan rahoittaa komission toteuttamia toimia, joilla tuetaan unionin ympäristö- ja ilmastolainsäädännön ja -politiikan sekä siirtymistä puhtaaseen energiaan koskevan lainsäädännön ja politiikan valmistelua, täytäntöönpanoa ja valtavirtaistamista 3 artiklassa vahvistettujen yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällaisia toimia voivat olla
 - a) tiedotus ja viestintä, myös tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät kampanjat. Tämän asetuksen nojalla tiedotustoimiin kohdennettujen varojen on katettava myös unionin poliittisia painopisteitä koskeva toimielinten tiedotustoiminta sekä unionin keskeisen ympäristö- ja ilmastolainsäädännön sekä

³⁸ [Lisätään koko otsikko ja EUVL-viittaus]

asiaankuuluvan puhdasta energiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa ja sen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskeva tiedotustoiminta;

- b) selvitykset, kartoitukset, mallintaminen ja skenaarioiden laatiminen;
- c) hankkeiden, joita ei rahoiteta ohjelmasta, politiikkojen, ohjelmien ja lainsäädännön valmistelu, toteutus, seuranta, tarkastaminen ja arviointi;
- d) työpajat, konferenssit ja kokoukset;
- e) verkottuminen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen tarkoitetut järjestelmät;
- f) muu toiminta.

6 artikla

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

1. Ohjelmaan voivat osallistua seuraavat kolmannet maat:

- a) Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, ETA-sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;
- b) unioniin liittymässä olevat maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokkaat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;
- c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;
- d) muut kolmannet maat kunkin kolmannen maan osallistumisesta yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tehdyssä erityisessä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti edellyttäen, että kyseisellä sopimuksella
 - varmistetaan asianmukainen tasapaino unionin ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä,
 - vahvistetaan ohjelmiin osallistumisen edellytykset, mukaan lukien yksittäisiin ohjelmiin maksettavien rahoitusosuuksien ja niiden hallintokustannusten laskentatapa; maksettavia rahoitusosuuksia pidetään käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
 - ei anneta kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;
 - taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan.

2. Jos kolmas maa osallistuu ohjelmaan kansainväliseen sopimukseen perustuvalla päätöksellä tai muun oikeudellisen välineen nojalla, kolmas maa myöntää toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti. Euroopan petostentorjuntaviraston osalta

näihin kuuluu oikeus tehdä tutkimuksia, paikalla suoritettavat todentamiset ja tarkastukset mukaan luettuina, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N: o 883/2012 mukaisesti.

7 artikla

Synergiat muiden unionin ohjelmien kanssa

Ohjelma pannaan täytäntöön siten, että varmistetaan sen johdonmukaisuus Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, koheesiorahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Euroopan meri- ja kalastusrahaston, Euroopan horisontti -ohjelman, Verkkojen Eurooppa -välineen ja InvestEU-ohjelman kanssa synergiaetujen luomiseksi, erityisesti kun kyse on strategisista luontohankkeista ja strategisista integroiduista hankkeista, ja ohjelman yhteydessä kehitettyjen ratkaisujen käyttöönoton ja toistamisen tukemiseksi.

8 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään suoraa hallinnointia varainhoitoasetuksen mukaisesti tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen elinten kanssa.
2. Ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta missä tahansa varainhoitoasetuksessa vahvistetussa muodossa; rahoitusmuotoja ovat erityisesti avustukset, palkinnot ja hankinnat. Lisäksi ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta sellaisten rahoitusvälineiden avulla, jotka kuuluvat rahoitusta yhdistäviin toimiin.

II luku

AVUSTUSKELPOISUUS

9 artikla

Avustukset

Avustusten myöntämiseen ohjelmasta ja niiden hallinnointiin sovelletaan varainhoitoasetuksen VIII osaston säännöksiä.

10 artikla

Avustuskelpoiset toimet

1. Rahoitusta voivat saada ainoastaan sellaiset toimet, joilla toteutetaan 3 artiklassa tarkoitettuja tavoitteita.
2. Avustuksilla voidaan rahoittaa seuraavantyyppisiä toimia:
 - a) 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun alaohjelman strategiset luontohankkeet,
 - b) 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 2 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen alaohjelmien strategiset integroidut hankkeet,
 - c) teknisen tuen hankkeet,
 - d) tavanomaiset hankkeet,

- e) muut 3 artiklan 1 kohdassa vahvistetun yleisen tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat toimet.
3. Alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” hankkeita, jotka koskevat Natura 2000 -alueiden hoitoa, ennallistamista ja seurantaan direktiivin 92/43/ETY ja direktiivin 2009/147/EY mukaisesti, tuetaan direktiivin 92/43/ETY mukaisesti laadittujen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävien toimintasuunnitelmien mukaisesti.
 4. Avustuksilla voidaan rahoittaa toimia unionin ulkopuolella, jos hankkeilla pyritään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin ja unionin ulkopuolella toteutettavat toimet ovat tarpeen jäsenvaltioiden alueilla toteutettujen toimien tehokkuuden varmistamiseksi.
 5. Toiminta-avustuksilla tuetaan sellaisten voittoja tavoittelemattomien toimijoiden toimintaa, jotka osallistuvat unionin lainsäädännön ja politiikan valmisteluun, täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon valvontaan ja toimivat pääasiassa ympäristön- tai ilmastonsuojelun alalla, mukaan lukien siirtyminen puhtaaseen energiaan.

11 artikla

Osallistumiskelpoiset yhteisöt

1. Varainhoitoasetuksen [197] artiklassa säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan 2–3 kohdassa vahvistettuja osallistumiskelpoisuusperusteita.
2. Osallistumiskelpoisia ovat seuraavat yhteisöt:
 - a) oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin seuraavista maista tai jollekin seuraavista alueista:
 - 1) jäsenvaltio tai siihen sidoksissa oleva merentakainen maa tai alue;
 - 2) ohjelmaan assosioitunut kolmas maa;
 - 3) muut työohjelmassa mainitut kolmannet maat 4–6 kohdissa säädettyin edellytyksin;
 - b) mikä tahansa unionin oikeuden mukaisesti perustettu oikeussubjekti tai mikä tahansa kansainvälinen järjestö;
3. Luonnolliset henkilöt eivät ole osallistumiskelpoisia.
4. Oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin kolmanteen maahan, joka ei ole assosioitunut ohjelmaan, ovat poikkeustapauksissa osallistumiskelpoisia, jos tämä on tarpeen tietyn toimen tavoitteiden saavuttamiseksi ja unionissa suoritettavien toimien tehokkuuden varmistamiseksi.
5. Oikeussubjektit, jotka osallistuvat yhteenliittymiin, joissa on mukana vähintään kolme riippumatonta yhteisöä, jotka ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioihin tai jäsenvaltioihin sidoksissa oleviin merentakaisiin maihin tai sidoksissa oleville merentakaisille alueille taikka ohjelmaan assosioituneisiin kolmansiiin maihin tai muihin kolmansiiin maihin, ovat osallistumiskelpoisia.
6. Oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin kolmanteen maahan, joka ei ole assosioitunut ohjelmaan, vastaavat periaatteessa omista osallistumiskustannuksistaan.

12 artikla
Ehdotuspyynnöt

Avustuksia voidaan myöntää ilman eri ehdotuspyyntöä liitteessä I luetelluille elimille, tämän kuitenkin rajoittamatta varainhoitoasetuksen [188] artiklan soveltamista.

13 artikla
Myöntämisperusteet

Myöntämisperusteet määritetään ehdotuspyynnöissä ottaen huomioon seuraavat:

- a) ohjelmasta rahoitetut hankkeet eivät saa haitata ohjelman ympäristö- tai ilmastotavoitteiden tai asiaankuuluvien puhtaaseen energiaan siirtymistä koskevien tavoitteiden saavuttamista ja niiden on mahdollisuuksien mukaan edistettävä ympäristöä säästävien julkisten hankintojen käyttöä;
- b) hankkeet, joista saadaan sivuhyötyjä ja jotka edistävät synergiaa 4 artiklassa tarkoitettujen alaohjelmien välillä, asetetaan etusijalle;
- c) hankkeet, joissa on eniten mahdollisuuksia siihen, että julkinen tai yksityinen sektori toistaa ne ja ottaa ne käyttöön tai että saadaan liikkeelle tai että saadaan liikkeelle laajoja investointeja tai taloudellisia resursseja (katalyyttipotentiaali), asetetaan etusijalle;
- d) tavanomaisten hankkeiden toistettavuus on varmistettava;
- e) hankkeiden, jotka perustuvat ohjelmasta, sitä edeltävistä ohjelmista tai muista unionin ohjelmista rahoitetuista hankkeista saatuihin tuloksiin tai laajentavat tuloksia, on saatava lisäpisteitä arvioinnissa;
- f) tarvittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota hankkeisiin maantieteellisillä alueilla, joilla on tiettyjä tarpeita tai heikkouksia, kuten alueilla, joilla on erityisiä ympäristöhaasteita tai luonnonhaittoja, rajaseutualueilla tai syrjäisimmillä alueilla.

14 artikla
Maan hankintaan liittyvät avustuskelpoiset kustannukset

Varainhoitoasetuksen [186] artiklassa asetettujen perusteiden lisäksi maan hankintaan liittyviä kustannuksia pidetään avustuskelpoisina, kun seuraavat perusteet täyttyvät:

- a) hankinta edistää direktiivin 92/43/ETY 3 artiklan mukaisesti perustetun Natura 2000-verkoston eheyden parantamista, säilyttämistä tai palauttamista, myös tehostamalla kytkeytyvyyttä luomalla ekologisista käytäviä, levähdyspaikkoja tai muita vihreän infrastruktuurin osatekijöitä;
- b) maan ostaminen on ainoa tai kustannustehokkain tapa saavuttaa haluttu suojelutulos;
- c) ostettu maa varataan pitkällä aikavälillä käyttötarkoituksiin, jotka ovat yhteensopivia ohjelman erityisten tavoitteiden kanssa,
- d) asianomainen jäsenvaltio varmistaa joko omistusoikeuden siirrolla tai muulla tavalla, että tällainen maa varataan pitkällä aikavälillä luonnonsuojelutarkoituksiin.

15 artikla

Kumulatiivinen, täydentävä ja yhdistetty rahoitus

1. Toimi, joka on saanut rahoitusta jostain toisesta unionin ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös tästä ohjelmasta edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kuluja. Kunkin rahoitusta myöntävän unionin ohjelman sääntöjä sovelletaan sen rahoitusosuuteen. Kumulatiivinen rahoitus ei saa ylittää kaikkia toimen avustuskelpoisten kustannusten kokonaismäärää ja unionin eri ohjelmista saatava tuki voidaan laskea määräsuhteessa tukiedellytykset vahvistavan asiakirjan mukaisesti.
2. Toimiin, jotka ovat jo saaneet huippuosaamismerkin tai jotka noudattavat seuraavia kumulatiivisia, vertailukelpoisia edellytyksiä:
 - a) ne arvioitu ohjelman mukaisen ehdotuspyynnön yhteydessä;
 - b) ne täyttävät ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;
 - c) niitä ei voida rahoittaa kyseisen ehdotuspyynnön nojalla budjettirajoitusten vuoksi.

voivat saada tukea Euroopan aluekehitysrahastosta, koheesiorahastosta, Euroopan sosiaalirahasto plussasta tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta asetuksen (EU) XX [yhteisiä säännöksiä koskeva asetus] [67] artiklan 5 kohdan mukaisesti ja asetuksen (EU) XX [yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta annettu asetus] [8] artiklan mukaisesti, edellyttäen, että toimet ovat yhteensopivia kyseessä olevan ohjelman tavoitteiden kanssa. Tällöin sovelletaan rahoitusta myöntävän rahaston sääntöjä.

III LUKU

RAHOITUSTA YHDISTÄVÄT TOIMET

16 artikla

Rahoitusta yhdistävät toimet

Ohjelmaan sisältyvät rahoitusta yhdistävät toimet toteutetaan [InvestEU-asetuksen] ja varainhoitoasetuksen X osaston mukaisesti.

IV LUKU

OHJELMOINTI, SEURANTA, RAPORTOINTI JA ARVIOINTI

17 artikla

Työohjelma

1. Ohjelma pannaan täytäntöön vähintään kahdella varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetulla työohjelmalla. Työohjelmissa esitetään tarvittaessa rahoitusta yhdistäviä toimia varten varattu kokonaismäärä.
2. Kussakin monivuotisessa työohjelmassa määritetään 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti seuraavat seikat:
 - a) varojen jakaminen kunkin alaohjelman tarpeiden välillä ja eri rahoitustyyppien välillä,
 - b) alakohtaiset painopisteet tai erityistarpeet, joita varten varoja on kohdennettu ennakolta 10 artiklan 2 kohdan c ja d alakohdissa tarkoitetuissa hankkeissa,

- c) tavoitesuunnitelmat, joita varten rahoitusta voidaan pyytää 10 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille hankkeille,
- d) enimmäistukikelpoisuusaika hankkeen täytäntöönpanoa varten.

18 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Indikaattorit, joiden avulla raportoidaan ohjelman edistymisestä 3 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamisessa, esitetään liitteessä II.
2. Jotta varmistetaan tehokas arviointi siitä, miten ohjelma edistyy kohti sen tavoitteiden saavuttamista, siirretään komissiolle valta antaa 21 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat liitteen II muuttamista, jotta voidaan tarvittaessa tarkistaa tai täydentää indikaattoreita ja täydentää tätä asetusta säännöksillä, jotka koskevat seuranta- ja arviointikehyksen perustamista.
3. Tulosraportointijärjestelmällä on varmistettava, että ohjelman toteuttamisen ja tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten unionin varojen saajille on asetettava oikeasuhteiset raportointivaatimukset, jotta mahdollistetaan hanketason yhdistettävissä olevien tuotos- ja vaikutusindikaattorien keräys kaikkien asiaan liittyvien erityisten ympäristö- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden osalta, mukaan lukien Natura 2000 -verkostoon sekä tiettyihin ilman epäpuhtauksiin, kuten hiilidioksidiin, liittyvät tavoitteet.
4. Komissio seuraa säännöllisesti ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden valtavirtaistamista, myös menojen määrää. Tämän asetuksen vaikutusta koko talousarviota koskevaan tavoitteeseen, jonka mukaan vähintään 25 prosenttia menoista kohdennetaan ilmastotoimiin, seurataan unionin ilmastotunnusmerkkijärjestelmän avulla. Luonnon monimuotoisuuteen liittyviä menoja seurataan erityisiä tunnusmerkkejä käyttäen. Näitä seurantamenetelmiä on käytettävä määrittämään määrällisesti maksusitoumusmäärärahoja, joiden odotetaan edistävän ilmastotavoitteita ja luonnon monimuotoisuutta koskevia tavoitteita monivuotisessa rahoituskehityksessä vuosina 2021–2027 asianmukaisella jaottelutasolla. Menot esitetään vuosittain talousarviota varten ohjelmasta laaditussa selvityksessä. Ohjelman vaikutuksesta ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskeviin unionin tavoitteisiin raportoidaan säännöllisesti arviointien ja vuosikertomuksen yhteydessä.
5. Komissio myös arvioi ohjelman ja muiden täydentävien unionin ohjelmien välistä sekä erityisesti ohjelman alaohjelmien välistä synergiaa.

19 artikla

Arviointi

1. Arvioinnit on suoritettava oikea-aikaisesti, jotta niitä voidaan hyödyntää päätöksenteossa.
2. Ohjelman väliarviointi on suoritettava heti kun ohjelman toteuttamisesta on saatavilla riittävästi tietoa, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun ohjelman toteuttaminen on käynnistynyt.

3. Komissio suorittaa ohjelman toteuttamisen päätyttyä, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua 1 artiklan toisessa kohdassa mainitun ajanjakson päättymisestä, ohjelman lopullisen arvioinnin.
4. Komissio toimittaa arviointien päätelmät ja omat huomautuksensa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle.

V LUKU SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

20 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava unionin rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys (erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi hankkeita ja niiden tuloksia) tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa eri kohderyhmille, tiedotusvälineet ja suuri yleisö mukaan lukien.
2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat ohjelmaa ja sen toimia ja tuloksia. Ohjelmalle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia painopisteitä koskevaa komission tiedottamista sikäli kuin painopisteet liittyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

21 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2028 saakka 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 18 artiklan 2 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevan 18 artiklan 2 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

22 artikla
Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) N:o 1293/2013 1 päivästä tammikuuta 2021.

23 artikla
Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 614/2007³⁹ ja asetusta (EU) N:o 1293/2013, joita sovelletaan kyseisiin hankkeisiin niiden päättämiseen saakka.
2. Ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen toteutettaessa siirtyminen ohjelman ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.
3. Talousarvioon voidaan 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kulujen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja myös 31 päivän joulukuuta 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen kyseiseen päivämäärään mennessä.
4. Asetuksella (EU) N:o 1293/2013 perustetuista rahoitusvälineistä takaisin saatavat varat voidaan sijoittaa [InvestEU-rahaston] puitteissa perustettuihin rahoitusvälineisiin.
5. Käyttötarkoitukseen sidottuja tuloja vastaavat määrärahat, jotka saadaan asetuksen (EY) N:o 614/2007 tai asetuksen (EY) N:o 1293/2013 mukaisesti aiheettomasti maksettujen määrien palauttamisesta, käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012⁴⁰ 21 artiklan mukaisesti ohjelman rahoittamiseen.

24 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 614/2007, annettu 23 päivänä toukokuuta 2007, ympäristöalan rahoitusvälineestä (Life+) (EUVL L 149, 9.6.2007, p. 1).

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 25. lokakuuta 2012, s. 1).

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1293/2013 kumoamisesta

1.2. Toimintalohko(t) (ohjelmaklusteri)

III. Luonnonvarat ja ympäristö

1.3. Ehdotus/aloite liittyy

☐ uuteen toimeen

☐ uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen⁴¹

☒ käynnissä olevan toimen jatkamiseen

☐ yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen.

1.4. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.4.1. *Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu*

Asetuksen odotetaan tulevan voimaan 1. tammikuuta 2021.

Sen toteuttamista edeltävät

- nykyisen ohjelman puitteissa tehtävät valmistelutyöt, joita tarvitaan erityisesti, jotta alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” toteuttaminen voidaan aloittaa aikaisin;
- monivuotisen työohjelman hyväksyminen; siinä määritellään varojen jakaminen kussakin alaohjelmassa eri rahoitustyyppien välillä, alakohtaiset painopisteet tai erityistarpeet, joita varten varoja on kohdennettava ennakolta, tavoitesuunnitelmien tyypit, joita varten rahoitusta voidaan pyytää strategisille integroiduille hankkeille sekä enimmäistukikelpoisuusaika hankkeen täytäntöönpanoa varten.

1.4.2. *EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.*

Syyt siihen, miksi toimi toteutetaan EU:n tasolla (ennen toteutusta)

Ohjelman tuoma lisäarvo perustuu siihen, että ohjelmalla on katalyyttinen rooli unionin ympäristö- ja ilmastopolitiikan kehittämisen tukemisessa, sekä toimissa, joilla parannetaan unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista, mukaan luettuna asiaankuuluva puhtaan energian käyttöönotto kaikkialla unionissa.

Ympäristöongelmat, kuten ilmastonmuutos, ovat luonteeltaan sellaisia, että ne ylittävät poliittiset, oikeudelliset ja ihmisen aiheuttamat rajat, eikä niitä voida ratkaista riittävästi

⁴¹ Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

tavalla pelkästään jäsenvaltioiden toimin. Tarvitaan unionin toimia ympäristöä ja ilmastoa, mukaan lukien energiatehokkuus ja uusiutuva energia, koskevan erityisen välineen muodossa. Sen avulla on puututtava tehokkaasti tällaisiin ongelmiin, vältettävä koordinoinnin epäonnistumista ja helpotettava yhteensovittettua ympäristö- ja ilmastotoimien valtavirtaistamista koko unionin talousarviossa kohdennettujen toimien avulla.

Tehokkaampi täytäntöönpano on saavutetaan, koska Life-ohjelma edistää unionin ympäristö- ja ilmastoalan politiikkojen ja lainsäädännön kehittämistä, täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa, mikä varmistaa unionin tason koordinoinnin ja tarjoaa unionin tason foorumin parhaiden käytäntöjen jakamista ja tehokkaampien ratkaisujen demonstrointia varten, mukaan lukien siirtyminen puhtaaseen energiaan, ja ratkaisuja voidaan toistaa unionissa laajemmin.

Life-ohjelma mahdollista vastuun jakamisen ja samalla edistetään solidaarisuutta sellaisten unionin ympäristöresurssien hallinnassa/suojelussa, jotka ovat unionissa julkisia hyödykkeitä mutta eivät jakaudu tasaisesti koko unionissa. Niihin liittyvät kustannukset ja hyödyt eivät yleensä näy markkinoilla, joten on tarpeen varmistaa, että sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa koskevat rasitteet jakautuvat.

Life-ohjelmassa keskitytään suhteellisen pieniin hankkeisiin, joissa toteutetaan tietyllä alalla tarvittavia kertaluonteisia investointeja, poistetaan alkuesteitä ja testataan uusia lähestymistapoja, jotka puolestaan katalysoivat laajempia toimia ja valtavirtaistavat ympäristö- ja ilmastopolitiikan tärkeimpiin unionin rahoitusvälineisiin.

Ohjelmassa luodaan strategisten integroitujen hankkeiden ja strategisten luontohankkeiden avulla synergioita unionin ja kansallisten varojen välille, mikä helpottaa unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa.

Lisäksi Life-ohjelmasta rahoitetaan niitä toimia ja toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot eivät muutoin rahoittaisi riittävästi. Tietyissä unionin ympäristösäädöksissä, kuten luontotyyppidirektiivi ja kansallisia päästörajoja koskeva direktiivi, tunnustetaan erityisesti, että unionin rahoitus on tarpeen niiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Odotettavissa oleva EU:n tason lisäarvo (toteutuksen jälkeen) liittyy ohjelman katalyyttiseen vaikutukseen ja sen vuoksi myös seuraavien tekijöiden vaikutukseen:

- uusi/muutettu lainsäädäntö ja politiikat, joista on sovittu ja jotka pannaan täytäntöön kansainvälisellä tasolla (esim. Pariisin sopimus) ja unionin tasolla,
- uusien innovatiivisten tekniikoiden, lähestymistapojen ja parhaiden käytäntöjen käyttöönotto ja
- onnistuneiden teknisten ja poliittisten ratkaisujen käyttöönotto ympäristöä, ilmastotoimia ja puhdasta energiaa koskevien tavoitteiden sisällyttämiseksi muihin politiikkoihin sekä julkisen ja yksityisen sektorin käytäntöihin.

1.4.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Life -ohjelman (2007–2013) loppuarvioinnissa todetaan, että ohjelma on edistänyt menestyksekkäästi unionin ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön täytäntöönpanoa ja siitä on saatu merkittävää lisäarvoa unionin tasolla. Siinä havaittiin kuitenkin myös useita puutteita. Suurin osa niistä on otettu huomioon tekemällä muutoksia nykyisen Life-ohjelman (2014–2020) suunnitteluvaiheessa.

Näiden muutosten tehokkuutta tutkittiin Life-ohjelman hiljattain tehdyssä väliarvioinnissa. Vaikka väliarviointi tehtiin ohjelman täytäntöönpanon aikaisessa vaiheessa, jolloin ainoastaan vuosien 2014 ja 2015 hankkeet olivat alkaneet, väliarviointi vahvisti sen, että ohjelmasta on

tulossa tehokas, tuloksellinen ja merkityksellinen ja se edistää osaltaan Eurooppa 2020 -strategiaa. Lisäksi valtaosa julkiseen kuulemiseen osallistuneista sidosryhmistä pitää Life-rahoitusvälinettä erittäin tärkeänä välineenä, jolla voidaan puuttua tärkeimpiin ympäristö- ja ilmastokysymyksiin.

Jäljempänä esitetään tiivistelmä väliarvioinnin tuloksista ja tilanteen mukaan Life-ohjelman muiden arviointien suosituksista. Ne koskevat kolmea näkökohtaa: ohjelman merkityksellisyys, johdonmukaisuus ja kattavuus, tehokkuus ja katalyyttinen vaikutus, sekä tuloksellisuus ja yksinkertaistaminen. Osa päätelmistä on jo otettu huomioon nykyisen ohjelman toteuttamisessa.

1. Merkityksellisyys, johdonmukaisuus ja kattavuus

- Life-ohjelma ja sen yleiset tavoitteet ovat merkityksellisiä ja niiden kohteena ovat unionin nykyiset ympäristö- ja ilmastopolitiikan painopisteet. Myös nykyisessä Life-asetuksessa määritellyt kuusi prioriteettialaa vastaavat tarpeita.
- Noin 13 % Life-hankkeista vaikuttaa useampaan kuin yhteen aihealueeseen. Nämä ”päällekkäisyydet” ovat synergisiä: kun otetaan huomioon luonnonvarojen keskinäinen riippuvuus, tehokkaampia ovat hankkeet, joilla on monia tarkoituksia. Niiden yhteisvaikutus palkitaan arvioinnin aikana myönnettävillä lisäpisteillä.
- Määrärahojen vähyyden, poliittisten tavoitteiden laajuuden ja uusien haasteiden vuoksi kaikkia aloja ei voitu käsitellä riittävästi ohjelmakauden loppuun mennessä. Kriittinen massa, jolla voidaan saada aikaan muutos kaikissa ympäristö- ja ilmastokysymyksissä, edellyttäisi huomattavaa lisäystä talousarvioon.
- Ohjelman temaattisen soveltamisalan kaventamisella olisi kuitenkin ratkaisevia vaikutuksia yhteen tai useampaan ohjelman painopisteeseen (esim. luonnonvarojen käytön tehokkuus, veden ja ilman laatu, kasvihuonekaasujen vähentäminen, luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuus, mukaan lukien merten suojeleminen).
- Life-ohjelman ja muiden unionin ohjelmien (esim. Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvien esittelyhankkeiden) rahoittamien avustusten väliset päällekkäisyydet ovat synergiaa edistäviä, sillä ohjelmilla on selkeästi määritellyt tavoitteet ja niiden toiminnot liittyvät toisiinsa, vaikkakin ne ovat luonteeltaan ja kooltaan erilaisia. Joillakin aloilla (esim. luonto ja luonnon monimuotoisuus, mukaan lukien merten ekosysteemit) ohjelmalla on ainutlaatuinen ja keskeinen rooli. Synergiaa ja täydentävyyttä havaittiin erityisesti tutkimuksen, koheesion ja maaseudun kehittämisohjelmien yhteydessä. Synergiamekanismien järjestelmällinen kehittäminen voisi silti tarjota tilaa parannuksille.

2. Tehokkuus ja katalyyttinen vaikutus

- Yleisesti erityyppiset avustukset (tavanomaiset hankkeet, integroidut hankkeet, tekninen apu integroituja hankkeita varten, valmistelevat hankkeet ja valtiosta riippumattomien järjestöjen tukeminen) näyttävät olevan tehokkaita toteutusmekanismeja.
- Integroidut hankkeet, joissa koordinoidaan laajoja alueita koskevien toimien täytäntöönpanoa, ovat osoittaneet, että Life-tuen katalyyttistä vaikutusta voidaan lisätä merkittävästi. Vuosien 2014–2016 ohjelmassa myönnetään yhteensä 251,7 miljoonaa euroa integroitujen hankkeiden rahoittamiseen, ja niiden odotetaan saavan liikkeelle yhteensä noin 5,7 miljardin euron investoinnit ympäristö- ja ilmastotoimiin. Näin ollen kutakin Life-euroa kohden käytetään muista lähteistä saadut 22 euroa koordinoitusti ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Pilottirahoitusväline eli energiatehokkuuden yksityisen rahoituksen väline (PF4EE) on tarkoitettu rahoituslaitosten valmiuksien kehittämiseen, jotta voidaan kehittää ja testata

erityisiä lainatuotteita, joiden kohderyhmänä ovat yksityisen sektorin investoinnit energiatehokkuustoimiin. Pilottivaiheen jälkeen sitä on otettu hyvin käyttöön ja se tarjoaa hyviä mahdollisuuksia, jotta voidaan laajentaa ja valtavirtaistaa kokeiltuja energiatehokkuuslainoja unionin ohjelmissa aktivoitujen rahoitusvälineiden kautta, erityisesti tulevassa InvestEU-rahastossa.

- Alueiden komitea on kehottanut Life-ohjelmaa parantamaan PF4EE-välineen ja muiden asiaan liittyvien rahoitusvälineiden keskinäistä täydentävyyttä.

- Pilottirahoitusväline eli luonnonpääoman rahoitusjärjestely (NCFF) sisältää lainoja, pääomaa ja takauksia luontoon ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtääville toimille, jotka voivat tuottaa tuloja tai säästää kustannuksia. Tarkoituksena on luoda uudelleen toistettavissa olevia, rahoituskelpoisia toimia, joilla ”todistetaan konsepti oikeaksi”, jotta voidaan osoittaa mahdollisille sijoittajille sellaisten toimien houkuttelevuus, joilla edistetään suoraan luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä tavoitteita. Sen käyttöönotto on ollut hidasta, koska pankkikäytäntöjä on mukautettava kyseisten investointien tuoton arviointiin ja samalla on parannettava hankehakemusten laatua. Life-ohjelman väliarvioinnin jatkotoimena on tehty useita mukautuksia välineen näkyvyyden lisäämiseksi ja teknisen avun toimien toteuttamiseksi. Hankejatkumo on tämän tuloksena parantunut. Yksi vielä käsiteltävistä suosituksista on tämän rahoitustuen täydentäminen kohdennetuilla avustuksilla (rahoituslähteiden yhdistäminen).

- Julkisia hankintoja koskevia sopimuksia pidetään arvokkaana täytäntöönpanomekanismina, jonka avulla voidaan kohdistetusti tukea ympäristö- ja ilmastoalan lainsäädännön ja politiikkojen valmistelua ja niiden täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa. Niillä on merkittävä katalyyttinen vaikutus.

3. Tehokkuus ja yksinkertaistaminen

- Hallinnointivastuun delegointi komissiolta pienistä ja keskisuurista yrityksistä vastaavalle toimeenpanovirastolle (EASME) on saanut aikaan kustannussäästöjä ja parantanut ohjelman tehokkuutta. Sen myötä saatiin mittakaavaetuja, jotka johtuvat siitä, että pannaan täytäntöön suuri määrä homogeenisia ja standardoituja toimia, joita tarvitaan avustusten hallinnointiin.

- Life on melko tehokas verrattuna muihin unionin ohjelmiin. Life-ohjelman hallinnoinnista aiheutuu suhteellisesti huomattavasti vähemmän kustannuksia kuin muiden vastaavien ohjelmien hallinnoinnista (esim. yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva ohjelma COSME ja Horisontti 2020.) Hallinnointikäytännöt, joissa käytetään ulkoista tukea hankkeiden seurantaan, johtivat erittäin korkeaan hankkeiden onnistumisprosessiin ja erittäin alhaiseen virhetasoon (0,25 % vuonna 2017 eli alhaisin kaikissa unionin ohjelmissa).

Mitä muuta voitaisiin tehdä:

- Hankkeiden kohdennetumpi ohjaaminen keskeisiin painopisteisiin voisi parantaa fokusointia ja tuloksia erityisesti Ympäristö-alaohjelmassa, jossa temaattiset painopisteet määritetään tällä hetkellä asetuksessa seitsemäksi vuodeksi. Seitsemän vuoden ohjelmakauden aikana esiin nousevia uusia painopisteitä (kuten kiertotalous ja siihen liittyvät alat, kuten muovit) tai muita prioriteetteja, joita ei ole riittävästi käsitelty hankkeissa (jotka valitaan alhaalta ylöspäin -lähestymistapaan perustuvien ehdotuspyyntöjen perusteella), ei välttämättä voida käsitellä riittävillä toimenpiteillä.

- Avustuksensaajat pitävät hallinnollista raskautusta liian suurena. Tämän vuoksi on tarpeen yksinkertaistaa asetusta ja haku- ja raportointiprosessia. Joitakin yksinkertaistamistoimenpiteitä on jo toteutettu ja muita testataan parhaillaan.

- Avustuksensaajien osallistumisaste on joissakin jäsenvaltioissa vähäinen, mikä saattaa heikentää ohjelman katalyyttistä vaikutusta. Kansallisten määrärahojen käyttäminen ei ole osoittautunut tehokkaaksi tämän ongelman ratkaisemisessa: se vähensi osallistujien määrää niistä maista, jotka osallistuivat enemmän, muttei parantanut muiden osallistumista. Sitä ei käytetä vuoden 2018 jälkeen. Vaikka vuonna 2014 käyttöön otettuja valmiuksien parantamiseen tarkoitettuja avustuksia käytetään parhaillaan ja on liian aikaista tehdä päätelmiä, tulokset vaikuttavat vaihtelevilta. Olisi etsittävä uusia tapoja lieventää epätasaista osallistumista.
- Mitä laajemmin hankkeen tuloksia toistetaan, sitä suurempi on Life-ohjelman katalyyttinen vaikutus. Vuoden 2016 raportissa todetaan, että vaikka noin kolmeen neljäsosaan hankkeista liittyy hyvät mahdollisuudet toistamista varten, tosiasiallisessa toistamisessa on vielä parannettavaa. Avustuksensaajien mukaan suurimpia esteitä ovat puutteet seuraavissa: rahoituskeinot, päätöksentekijöiden kiinnostus ja kiireellisyys, siirrettävissä olevista ratkaisuista tiedottaminen ja viestintä sekä investointien suunnitteluvalmiudet.

1.4.4. *Yhteensopivuus muiden kyseeseen tulevien välineiden kanssa ja mahdolliset synergiaedut*

Life-ohjelma on ainoa unionin rahasto, joka keskittyy yksinomaan ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin, mukaan luettuna siirtyminen puhtaaseen energiaan. Sen määrärahat kohdistetaan pieneen alaan, joka jää toisaalta tutkimusta ja innovointia tukevien unionin ohjelmien ja toisaalta laajamittaista käyttöönottoa rahoittavien EU:n ohjelmien väliin (ks. kaavio 1) jäljempänä.

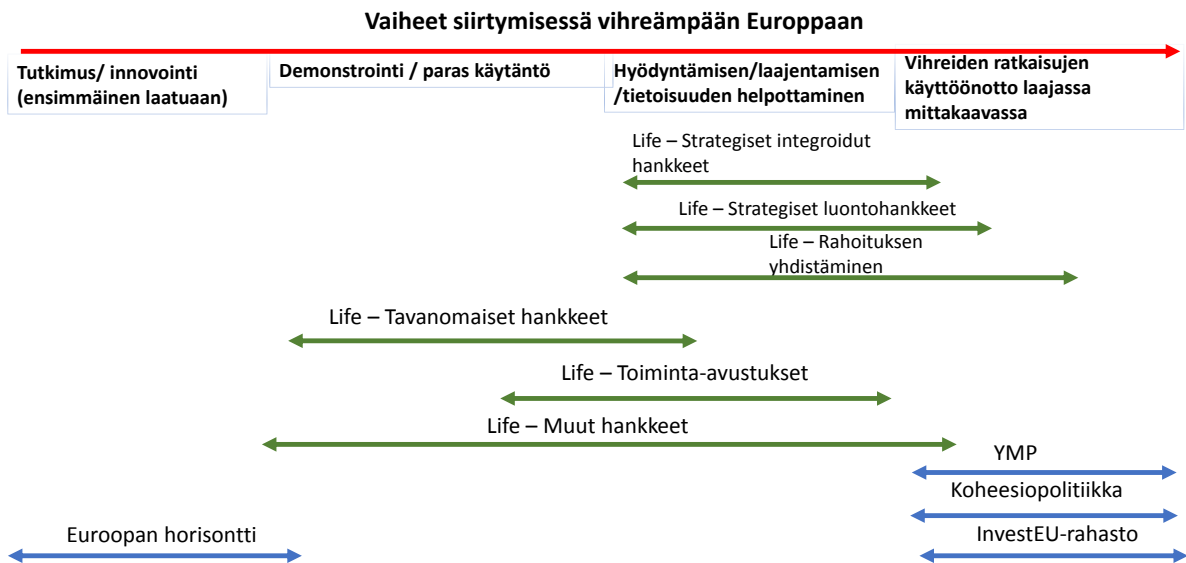
Kuten kaavio 1 osoittaa, ensimmäinen vaihe on ”*tutkimus/innovointi*”, johon sisältyy perustutkimusta, jolla lisätään tieteellistä tietämystä ja teknistä demonstrointia innovaatioiden elinkelpoisuuden osoittamiseksi. Life ei kata tätä osa-aluetta lukuun ottamatta pienimuotoista tutkimusta, jolla tuetaan muita tavoitteita hankkeissa. Toinen vaihe ”*demonstrointi/paras käytäntö*”, johon kuuluvat uusien teknologioiden, lähestymistapojen tai politiikkojen tehokkuuden testaaminen, osoittaminen ja demonstroiminen politiikan toteuttamiseksi. Life-ohjelmasta rahoitetaan lähinnä tässä vaiheessa toteutettavia toimia, erityisesti tavanomaisia ”perinteisiä” hankkeita. LIFE-ohjelmasta rahoitetaan myös kolmannen vaiheen toimia, joiden otsikkona on ”*hyödyntämisen/laajentamisen/tietoisuuden helpottaminen*”, esimerkiksi strategisia integroitua hankkeita ja toimia, joilla tuetaan siirtymistä puhtaaseen energiaan. Tässä vaiheessa hankkeilla valmistellaan sopivien teknologioiden ja lähestymistapojen laajamittaista käyttöönottoa. Neljäs vaihe ”*vihreiden ratkaisujen laajamittainen rahoitus*” kattaa tapaukset, joissa teknologia, lähestymistapa tai politiikka on uskottava, mutta rahoituksen saatavuus on tärkein este. Life-ohjelmasta ei myönnetä rahoitusta laajamittaiselle täytäntöönpanolle.

Vaikka Life-ohjelmassa tartutaan tiettyihin ongelmiin suoraan kentällä, ohjelman merkittävin vaikutus on sen välillinen katalyyttinen vaikutus: tuki pienimuotoisille toimille, joilla pyritään käynnistämään, laajentamaan tai vauhdittamaan kestävän tuotannon, jakelun ja kulutuksen käytäntöjä:

- helpottamalla parhaiden käytäntöjen ja tietämyksen kehittämistä ja vaihtamista,
- parantamalla valmiuksia ja nopeuttamalla ympäristö- ja ilmastolainsäädännön ja -politiikan täytäntöönpanoa,
- auttamalla sidosryhmiä testaamaan pienessä mittakaavassa teknologiaa ja ratkaisuja ja

hankkimalla rahoitusta muista lähteistä.

Kaavio 1. Life-tuen ja muiden merkittävien ohjelmien ja rahastojen kattavuus

Lähde: Euroopan komissio

Vaikutusten arvioinnissa vahvistetaan Life-ohjelman väliarvioinnissa esitetyt päätelmät, joiden mukaan ympäristö- ja ilmastopolitiikan täytäntöönpanon ja kehittämisen rahoitusvaiheisiin liittyvillä päällekkäisyyksillä (ks. kuva 1) on synergiavaikutuksia.

Synergiaa kehitetään erityisesti [InvestEU-rahaston] kanssa, erityisesti sen kestävästä infrastruktuurista koskevan osion kanssa, [Euroopan horisontti -ohjelman, Euroopan aluekehitysrahaston, koheesiorahaston, Euroopan sosiaalirahasto plussan, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kanssa].

Life-ohjelma on tarkoitettu tukemaan sellaisia demonstrointitekniikoita, lähestymistapoja ja parhaita käytäntöjä, jotka voidaan toistaa ja joita voidaan laajentaa suuremmissa ohjelmissa. Life-ohjelman strategisilla integroiduilla hankkeilla mobilisoidaan muita eurooppalaisia, kansallisia, alueellisia ja yksityisiä varoja keskeisten ympäristö- ja ilmastosuunnitelmien täytäntöönpanoon (esim. vesienhoitosuunnitelmat, puhdasta ilmaa koskevat suunnitelmat jne.). Strategisilla luontohankkeilla toteutetaan erityisesti luontoa ja luonnon monimuotoisuutta varten johdonmukaisia toimintaohjelmia, joilla valtavirtaistetaan luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevat unionin tavoitteet ja prioriteetit muihin politiikkoihin ja rahoitusvälineisiin, myös toteuttamalla koordinoitusti direktiivin 92/43/ETY mukaisesti laaditut hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävät toimintasuunnitelmat. Näiden hankkeiden tarkoituksena on koordinoida käytettävissä olevia resursseja luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden tukemiseen, mikä parantaa valtavirtaistamista.

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin myös kahta ohjelman soveltamisalaan liittyvää vaihtoehtoa, joiden tarkoituksena on kehittää mahdollista synergiaa sekä korjata puutteet ja päällekkäisyydet.

Toisaalta kun otetaan huomioon Life-ohjelman Ilmasto-alaohjelman vastaava tavoite ja vaihe, puhtaaseen energiaan siirtymistä tukevien toimien yhdistäminen vahvistaa ohjelman yleistä johdonmukaisuutta ja synergiaa unionin ympäristöä, ilmastoa ja puhdasta energiaa koskevien politiikkojen täytäntöönpanossa.

Toisaalta jatkamalla BEST-järjestelmän⁴² rahoittamista Life-ohjelman Luonto ja luonnon monimuotoisuus -alaohjelmassa käsitellään aukkoa, joka jää syrjäisimpien alueiden ja merentakaisen maiden ja alueiden monimuotoisuuden rahoittamiseen, ja sen avulla voidaan jatkaa BEST-järjestelmän puitteissa jo syntyneen synergian kehittämistä.

1.5. Toiminnan ja sen rahoitusvaikutusten kesto

☒ **kesto on rajattu**

☒ toiminta alkaa 1.1.2021 ja päättyy 31.12.2027

☒ maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia 2021–2027 ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia 2021–2036.

☐ **kesto ei ole rajattu**

- käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,
minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.6. Hallinnointitapa (Hallinnointitavat)⁴³

☒ **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

☒ yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään

☒ toimeenpanovirastoja

☐ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☒ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

☒ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille

☒ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)

☒ Euroopan investointipankille tai Euroopan investointirahastolle

☒ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille

☒ julkisoikeudellisille yhteisöille

☒ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, jotka antavat riittävät rahoitustakuut

☒ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja jotka antavat riittävät rahoitustakuut

☐ henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa SEUT-sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä.

⁴² Koska erityistä oikeusperustaa ei ole, budjettivallan käyttäjä päättää vuosittain tämän järjestelmän rahoituksesta. Vuonna 2018 on rahoitettu valmistelutoimi. Varainhoitoasetuksen mukaan valmistelutoimen tarkoituksena on laatia ehdotus tulevien toimien hyväksymistä varten, eikä sitä voida uusia yli kolmeksi peräkkäiseksi vuodeksi. Sen vuoksi on tarpeen luoda rahoituskehys BEST-järjestelmän jatkamiseksi vuoden 2020 jälkeen.

⁴³ Tarkemmat kuvaukset eri hallinnointitavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla budjettipääosaston verkkosivuilla osoitteessa:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Jos käytetään useampaa kuin yhtä hallinnointitapaa, olisi annettava lisätietoja kohdassa ”Huomautukset”.

Huomautukset:

Ohjelman täytäntöönpano voidaan siirtää toimeenpanovirastolle kustannus-hyötyanalyysin ja siihen liittyvien päätösten mukaisesti.

Välillistä hallinnointia voitaisiin käyttää tapauskohtaisesti ja vain rajalliseen osuuteen ohjelman määrärahoista siirtämällä talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä kansainvälisille järjestöille, Euroopan investointipankille tai Euroopan investointirahastolle tai muille organisaatioille. Tämä riippuu kyseessä olevien tehtävien luonteesta.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Ilmoitetaan sovellettavat aikavälit ja edellytykset.

Väliarviointi piti nykyistä seuranta- ja arviointia suurelta osin vaikuttavana ja tehokkaana.

Hankkeiden varojen käytön osalta Life + -ohjelman jälkitarkastusten ja paikan päällä suoritetun LIFE-hankkeiden seurannan tulokset osoittavat, että erittäin suuri prosenttiosuus hankkeista tuottaa hyviä tuloksia, ja ohjelman ”virhetaso” eli riskialttiina oleva määrä on selvästi alle vertailuarvon (kynnysarvon), joka on kaksi prosenttia, ja on pienenevässä: määrä oli 2,27 euroa jokaista vuonna 2012 käytettyä 100 euroa kohti, vuonna 2015 se laski 1,24 euroon, vuonna 2016 edelleen 0,44 euroon ja vuonna 2017 vieläkin alemmaksi 0,25 euroon, mikä oli vähiten kaikissa unionin ohjelmissa.

Ohjelman seuranta perustuu aikaisemmista ohjelmista saatuihin kokemuksiin, ja se toteutetaan seuraavasti:

1. hanketasolla ja

2. ohjelmatasolla.

1. Kaikissa ehdotuksissa on esitettävä hankkeelta odotetut tulokset. Nämä tulokset määritetään ennalta asetettujen keskeisten suorituskysymysindikaattoreiden perusteella. Hankkeissa nämä indikaattorit varmentaa seurantaryhmä ja hankkeen vastuuhenkilö, ja ne muodostavat perustan hankkeen edistymisen seurannalle. Niitä on päivitettävä säännöllisesti, ja odotettuja arvoja verrataan väli- ja loppuraporttien todellisiin arvoihin.

Ympäristön, luonnon ja luonnon monimuotoisuuden sekä ilmastotoimien osalta tehdään seurantakäyntejä vähintään kerran vuodessa, ja komission henkilöstö käy jokaisessa hankkeessa vähintään kerran. Avustuksensaajalle annetaan palautetta toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi. Kunkin hankkeen alussa laaditaan seurantatiedosto, jossa esitetään lyhyt raportti. Se sisältää hankkeen kuvauksen sekä yhteenvedon toimista ja odotettavissa olevista tuotoksista ja tuloksista. Seurantaryhmän vuosittain tekemät vierailut antavat yleiskuvan hankkeiden täytäntöönpanosta ja varhaisessa vaiheessa havaituista ongelmista, joihin voidaan tarttua viipymättä. Tämä vaikuttaa hankkeiden onnistumiseen ja ohjelman alhaiseen virhetasoon.

Loppuraportin lisäksi jokaisesta hankkeesta on esitettävä Life-tuen jälkeinen suunnitelma. Siihen sisältyy muun muassa luettelo odotetuista vaikutuksista, joiden pohjalta arvioidaan hankkeen tulosten kestävyyttä. Nykykäytäntöä, jossa valittuihin hankkeisiin tehdään jälkiseurantakäyntejä, jatketaan. Näin saadaan tietoa hankkeiden toistettavuudesta vuoden kuluttua ja edistetään ohjelman katalyyttisten vaikutusten arviointia.

2. Ohjelmatasolla monivuotisissa työohjelmissa vahvistetaan erityiset temaattiset painopisteet niiden keston ja erityistavoitteiden osalta. Näihin kuuluvat myös odotetut tuotokset (eli odotettavissa olevat strategisten integroitujen hankkeiden määrät, Life-hankkeiden piiriin kuuluvien Natura 2000 -alueiden kattavuus, Life-hankkeiden kattavuus Life-hankkeissa). Kunkin vuoden ehdotuspyyntöjen lopussa komissio analysoi, onko tietyllä toiminta-alalla myönnetty rahoitusta riittävälle

määrälle hankkeita ja tekee tarvittavat mukautukset keskipitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tärkeimmät saavutukset tiettyjen ensisijaisten tavoitteiden osalta esitetään klusterikokouksissa, ja niistä esitetään yhteenveto aihekohtaisissa raporteissa. Ne ovat yksi välineistä, joilla levitetään tuloksia ja edistetään politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa.

Ohjelman katalyyttisiä vaikutuksia on erityisen vaikea arvioida, kun otetaan huomioon rahoitettujen aloitteiden suuri määrä ja se, että hankkeiden katalyyttisen vaikutuksen odotetaan näkyvän pääasiassa pitkällä aikavälillä hankkeiden päättymisen jälkeen. Sen vuoksi on löydettävä tasapaino yhtäältä yksityiskohtaisen ja merkityksellisen tiedon saannin ja toisaalta siihen liittyvien kustannusten ja avunsaajan hallinnollisen taakan välillä.

Tätä varten käytetään seuraavia tietolähteitä yhdessä hanketasolla kerättyjen tietojen kanssa:

1. hankkeiden tuloksista arvioidaan otos itse hankkeesta riippumattomien lähteiden ja välineiden (esim. ilman laatua koskevien alueellisten tietojen tai yritysrekisteristä saatavien tietojen) perusteella. Nämä hankkeet yksilöidään järjestelmällisesti;
2. jo päättyneiden hankkeiden avustustensaajien toimittamat tiedot tarkastetaan vapaaehtoiselta pohjalta otantamenetelmällä ja jälkikäteen toteutettujen tarkastuskäyntien avulla;
3. tiedot kerätään systemaattisesti hankkeiden mobilisoimien ja/tai koordinoimien taloudellisten resurssien kokonaismäärästä;
4. suoritetaan keskeisten toimijoiden tutkimukset kansallisella ja unionin tasolla.

Tällä tavoin tietojen keruuseen liittyviä rasitteita siirretään edelleen avustuksensaajilta tarkkailijoille (seurantaryhmä, ulkopuoliset tarkkalijat, EASME ja komissio).

Ohjelman väliarviointi toteutetaan vuonna 2024 ja jälkiarviointi vuonna 2027. Kuten vaikutustenarvioinnissa on määritetty, kun otetaan huomioon hankkeen keskimääräinen kesto, siinä esitetään yleiskatsaus käynnissä olevasta ohjelmasta ja sitä täydennetään analyysillä vuosien 2014–2020 Life-ohjelman tuloksista ja Life +-ohjelman vaikutuksista.

Jotta saataisiin näyttöä hyödyistä, joita ohjelmasta voidaan saada aikaan erityisille painopisteille, kuten ilmastotoimet ja luonnon monimuotoisuus, ja voitaisiin kuvata paremmin näiden painopisteiden osalta koko ohjelman aikana käytettävissä olevia menoja, seurantakehykseen sisältyy menetelmiä, joilla voidaan jäljittää ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä menoja, sellaisina kuin ne on määritetty monivuotista rahoituskehystä koskevassa tiedonannossa.

Tämä mahdollistaa sen, että näihin kahteen painopisteeseen liittyvät menot voidaan yksilöidä joka vuosi Life-ohjelman aikana.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Life-ohjelman hallinnointitapa kuuluu suoraan komission keskitettyyn hallinnointiin, joka voidaan siirtää osittain jollekin olemassa olevalle toimeenpanovirastolle. Tietyissä ad hoc -toimissa voidaan harkita välillistä hallinnointia.

Komissiota avustaa jäsenvaltioiden edustajista koostuva asiantuntijaryhmä.

Sisäinen valvontajärjestelmä perustuu saatuihin kokemuksiin. Sen keskeiset osatekijät, joita sovelletaan kaikkiin rahoitustoimiin – avustuksiin, hankintoihin ja palkintoihin – ovat seuraavat:

- rahoitusketjut, jotka perustuvat erityisesti kunkin liiketoimen ennakkotarkastukseen ja joidenkin liiketoimien erityistarkastuksiin;
- ennen rahoituksen myöntämistä tehtävät hakijoiden/tarjoajien taloudellisten ja teknisten edellytysten tarkastukset;
- vuotuiset hallinto- ja tuloksellisuuskertomukset sekä muut raportit, joissa keskitytään kirjanpitoon sekä rahoituksen ja toiminnan hallinnointiin.

Kun kyseessä on ennalta määritelty määrä hankkeita, jotka on valittu joko riskiperusteisesti (virheiden havaitsemiseksi ja korjaamiseksi) tai edustavan näytteenoton pohjalta (jotta tulojen ja menojen hyväksyjä saa riittävän varmuuden toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta), tehdään jälkitarkastuksia paikan päällä.

Valvontastrategiassa otetaan huomioon ohjelman arvioinneissa annetut suositukset, sisäisen tarkastajan kertomukset ja tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukset. Tavoitteena on lisätä ohjelman tehokkuutta ja sen eurooppalaista lisäarvoa.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Sisäinen valvontajärjestelmä perustuu suurelta osin Life-ohjelman hallinnasta 25 vuoden aikana saatuun kokemukseen.

Hankkeiden avustuksensaajat ovat hyvin erilaisia organisaatioita: pieniä ja suuria yrityksiä (yritykset saavat 44 % kokonaismäärästä; yrityksistä 33 % on pk-yrityksiä), yksityisiä ei-kaupallisia organisaatioita (24 %), julkisia elimiä (32 %).

Ehdotukset valitaan avustuksensaajien ammatillisten ansioiden, rahoituksen vakauden sekä muiden oikeusperustassa vahvistettujen kriteerien mukaan.

Valintaprosessin aikana käytetään ennakkovarointijärjestelmää keskitetysti hallinnoitujen tukien mahdollisiin saajiin liittyvien mahdollisten riskien tunnistamiseksi. Kaksinkertaisen rahoituksen riski analysoidaan hankkeiden valinnan yhteydessä ja muiden yksiköiden kanssa toteutetaan järjestelmällinen tietojenvaihto.

Hankkeiden hallinnan eri vaiheissa projektipäälliköille järjestetään tiloissa koulutustapahtumia, joissa käsitellään hallintaa ja rahoitusta koskevia erityistarpeita. Heille järjestetään mahdollisuus suoriin yhteyksiin hankkeista ja rahoituksesta vastaaviin komission virkamiehiin, jotka vastaavat yksittäisiin tiedusteluihin.

Avustussopimuksen pääasialliset vaatimukset selvitetään avustuksensaajille asianmukaisesti paikan päällä tehtävien käyntien ja koordinoitavien kokousten aikana

Erityisesti hankkeiden alkuvaiheessa järjestetyt seurantakäynnit, joiden tarkoituksena on havaita mahdolliset ongelmat hyvin varhaisessa vaiheessa erityisesti avustuksensaajien käyttöönottamien valvontajärjestelmien tasolla ja korjata ne, ovat osoittautuneet arvokkaaksi välineeksi, jonka avulla voidaan vähentää tapauksia, joissa sääntöjä ei noudateta.

Jälkitarkastusten tekijöille järjestetään tiedotustapahtumia, joissa käsitellään petosten ominaispiirteitä, joita paikan päällä tehtävässä tarkastuksessa voidaan havaita. Lisätietoja petostentorjuntastrategiasta on kohdassa 2.3.

Ohjelman toteuttamiseen liittyvät yksilöidyt riskit sisältyvät pääasiassa seuraaviin ryhmiin:

- Varojen käyttö riittämättömällä/tehottomasti kohdennetulla tavalla sekä varojen liiallinen eriyttäminen laajan alueellisen tai temaattisen soveltamisalan vuoksi;
- Virheet ja tehottomuus, jotka johtuvat avustustensaajille ja komissiolle tarkoitettujen sääntöjen (esimerkiksi menojen avustuskelpoisuus, useat budjettikohdat) monimutkaisuudesta.

Jos ohjelma delegoidaan toimeenpanovirastolle, on olemassa seuraavat riskit:

- Hankkeista ei saada tietoa poliittista päätöksentekoa varten ja päinvastoin;
- Koordinoinnin puutteet, jos ohjelma delegoidaan osittain (toimeenpanoviraston, muiden avunantajien tai rahoituslaitosten kanssa);
- Riski siitä, ettei virastolle siirrettyjä hallinto- ja valvontatehtäviä ole rajattu selkeästi, jos ohjelma on osittain delegoitu.

Kahta ensimmäistä riskiä on osittain käsitelty vaikutustenarvioinnissa analysoiduilla erityisvaihtoehdoilla, jotka ovat seuraavat:

1. Parannetaan ohjelman strategista kohdentamista yksinkertaistamalla asetusta ja monivuotista työohjelmaa
2. Kevennetään hakijoiden/avustuksensaajien hallinnollista taakkaa
3. Selkeytetään unionin talousarvion toteuttamismenettelyjä

Riskit mahdollisista negatiivisista sivuvaikutuksista, joita voi aiheutua, kun hallintoa siirretään EASMElle, kuten jatkuvuuden puute ja se, että hankkeista ei saada tietoa poliittista päätöksentekoa varten ja päinvastoin, on vältetty aikaisemmin siirtämällä keskeiset henkilöstöressurit komissiolta EASMElle ja käyttämällä politiikan yhtenäistämisen strategiaa, joka sisältää toistuvat ja kertaluonteiset toimet sen varmistamiseksi, että

- poliittiset tarpeet otetaan huomioon ohjelman ja hankkeiden toteuttamisessa;
- hankkeista saatavat tuotokset ja tulokset ovat tulevat poliittisten päättäjien tietoon ja ovat heidän käytettävissään.

Strategia sisältää muun muassa viraston henkilöstölle annettavan, tiettyjä toimenpiteitä koskevan koulutuksen, yhteiset temaattiset klusterikokoukset hankkeiden kanssa, yhteisen pohdinnan poliittisista tarpeista hanke-ehdotuksissa, palautteen antamisen politiikan laadinnan kannalta olennaisista hankkeiden tuloksista jne.

2.2.3. *Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toiminnan päättämisaikankohdan odotetuista virheriskitasoista*

Tällä hetkellä kauden 2014–2020 Life-ohjelma on pääasiassa delegoitu toimeenpanovirastolle. Rahoitus selvitys perustuu oletukseen, että kauden 2020–2027 ohjelman toteuttavat sisäisesti komission yksiköt. Kustannustehokkuutta, joka liittyy tehtävien ulkoistamiseen toimeenpanovirastolle, arvioidaan kustannus-hyötyanalyysin perusteella.

Hankkeet:

- Hankkeiden valinta/arviointi/hankeneuvottelut: kaikkien asiakirjojen ennaltaehkäisevät tarkastukset tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella;
- Hankkeiden täytäntöönpano avustuksilla: ennaltaehkäisevä ja havaitseva seuranta, kussakin hankkeessa paikan päällä vähintään kerran hankkeen elinkaaren aikana tehtävät vierailut;
- Ennen avustuksen lopullista maksamista: havaitsemiseen pyrkivät ja korjaavat tarkastukset, kaikkien asiakirjojen tarkastus, mukaan luettuna ulkopuolisen tarkastajan todistusten laaja käyttö.

Joka vuosi tehdään paikan päällä avustusten jälkitarkastukset. Lisäksi käyttöön otetaan uudenlaiset asiakirjatarkastukset hallintatarkastusten tekemiseksi käymättä paikan päällä.

Life-ohjelman valvontatoimia ei voida erottaa ohjelman hallinnoinnista: vuonna 2017 yleinen hallinnointi oli 20 miljoonaa euroa, kaikki paikalla tehtävät tarkastukset mukaan luettuina. Tämä vastaa neljää prosenttia vuonna 2017 hallinnoidusta kokonaissummasta.

Valvontakustannusten määrän arvioidaan laskevan hieman ohjelman hallinnoinnin suunnitellun yksinkertaistamisen sekä kustannusten avustuskelpoisuutta koskevien sääntöjen ansiosta:

- Kun otetaan huomioon käynnissä olevasta pilottihankkeesta saatu kokemus, olisi harkittava luopumista velvollisuudesta jättää täydellinen ehdotus hakuprosessin alussa laajentamalla kaksivaiheista myöntämismenettelyä tavanomaisten hankkeiden osalta. Tätä on jo sovellettu integroituihin hankkeisiin, ja sitä on kokeiltu joidenkin perinteisten hankkeiden yhteydessä. Se vähentäisi hakijoiden hallinnollista taakkaa.
- Raportointivaatimusten mukauttaminen hankkeiden pituuden ja monimutkaisuuden sekä avustuksen arvon mukaisesti.
- Indikaattoritietokannan yksinkertaistaminen hankkeen painopisteen perusteella.
- Yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttö, tuotokseen perustuvat maksut, avustuskelpoisten kustannusten rajoittaminen avustusten osalta.
- Portaistettujen avustusten ja rajallisen raportoinnin käyttö seurantaryhmän myötävaikutuksella.
- Hakuprosessin yksinkertaistaminen, mukaan lukien järjeistetyt lomakkeet ja täydentävät asiakirjat.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Ilmoitetaan käytössä olevat ja suunnitellut ehkäisy- ja suojatoimenpiteet, esimerkiksi petostentorjuntastrategian pohjalta

Petoksiin kuuluvat sisäiset ja ulkoiset väärinkäytökset. Ne liittyvät erityisesti unionin taloudellisten etujen loukkauksiin Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevassa yleissopimuksessa perusteella. Aikomus on keskeinen tekijä, joka erottaa petoksen sääntöjenvastaisuudesta. Taloudellisten vaikutusten lisäksi petoksiin voi liittyä aiheuttaa maineeseen liittyvä riski.

OLAF:n menettelyjen ja ohjeiden mukaisesti pääosaston tasolla laaditaan erityinen petostentorjuntastrategia, joka perustuu tärkeimpien varainhoidon hallinnointijärjestelmien petosriskiarviointeihin ja muihin kuin taloudellisiin hallintatoimiin.

Petoksia koskevat arvioinnit tehtiin kesä- ja elokuussa 2015, ja niitä päivitetään vuonna 2018. Petosten arvioinnissa otettiin huomioon myös sisäisen tarkastuksen yksikön (IAS) seurantatarkastus SIAC:n tekemästä petosten vastaista strategiaa koskevasta tarkastuksesta ja tilintarkastustuomioistuimen kertomukset. Tehtyjen petosriskien arviointien yleinen päätelmä on, että jäljelle jäävä riski havaitsematta jäävästä olennaisesta petoksesta on vähäinen (todennäköisyys ja vaikutus).

Erityisesti tarkasteltiin aloja, joilla jäljelle jäävä riski on arvioitu matalasta keskikorkeaksi:

1) Hankinnat: Riskinarvioinnin perusteella on kohtuullista päätellä, että käytössä olevilla tarkastuksilla vähennetään tehokkaasti suurimpia petosriskejä, joita aiheutuu hankintaprosessin valmistelu-, arviointi-, ratkaisu- ja täytäntöönpanovaiheissa (puolueelliset tarjouseritelmät, ilmoittamatta jääneet eturistiriidat, epäoikeudenmukaiset arviointimenettelyt, kilpailunvastainen yhteistyö sopimuspuolten välillä, kilpailunvastainen yhteistyötä toimeksisaajan kanssa ja sisäpiirikauppa, valetoimeksisaajat, plagiointi, kaksinkertainen rahoitus). Aloiksi, joilla jäljelle jäävä petosriski on katsottu matalaksi, on katsottu seuraavat: a) toimeksisaajan kanssa tehtävä kilpailunvastainen sopimus ala-arvoisen tuloksen hyväksymisestä; b) plagiointi/tuotteiden korvaaminen; ja aloiksi, joilla riski on keskikorkea, (c) kaksinkertainen rahoitus.

Näiden matalien ja keskikorkeiden petosriskien vuoksi käytetään säännöllisesti hälyttävien merkkien tarkastuslistaa (tarkistetun AFS:n osa) ja ulkoisia tietokantoja (jotka luetellaan OLAF:n AFS-verkkosivustolla). Lisäksi järjestetään OLAF:n kanssa yhteensovitettuja koulutustilaisuuksia.

2) Avustukset: Riskinarvioinnin perusteella voidaan päätellä, että käytössä olevilla tarkastuksilla vähennetään tehokkaasti suurimpia petosriskejä avustusten arvioinnissa, sopimusten tekemisessä ja jälkivaiheissa (ts. ilmoittamatta jääneet eturistiriidat, epäoikeudenmukaiset arviointimenettelyt, toimet, joita ei toteuteta teknisen kuvauksen mukaisesti, liian suuret maksetut määrät, kaksinkertainen rahoitus ja petoksen yritys). Aloiksi, joilla jäljelle jäävä petosriski on katsottu keskikorkeaksi, on katsottu seuraavat: 1) Kaksinkertainen rahoitus; ja aloiksi, joilla jäljelle jäävä petosriski on katsottu matalasta keskikorkeaksi, on katsottu seuraavat: 2) Mahdollisia riskejä ei havaita.

Näitä riskejä vähennetään edelleen järjestämällä OLAF:n kanssa koordinoituja koulutustilaisuuksia ja käyttämällä säännöllisesti hälyttävien merkkien tarkastuslistaa (tarkistetun AFS:n osa).

3) Hallintomenot: Riskinarvioinnin perusteella käytössä olevilla valvontatoimilla vähennetään tehokkaasti suurimpia petosriskejä koulutuksen, julkaisujen, sisäisten kokousten sekä hallintomenoihin liittyvien ajanviete- ja edustuskustannusten osalta (esim. tukeen oikeuttamattomien kulujen mahdollinen petollinen maksu).

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tuleva monivuotisen rahoituskehityksen otsake ja menopuolelle ehdotettu uusi budjettikohta (ehdotetut uudet budjettikohdat)

Monivuotisen rahoituskehityksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	09 02 Ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life)	JM/EI-JM ⁴⁴	EFTA-mailta ⁴⁵	ehdokas-mailta	kolman-silta mailta	varainhoito-asetuksen [21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa] tarkoitetut rahoitusosuudet
Otsake 3 – Luonnon-varat ja ympäristö	09 02 XX Ympäristö	JM	KYL-LÄ	KYLLÄ	KYL-LÄ	EI
	09 02 XX XX Luonto ja luonnon monimuotoisuus	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	09 02 XX XX Kiertotalous ja elämänlaatu	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	09 02 XX Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen	JM	KYL-LÄ	KYLLÄ	KYL-LÄ	EI
	09 02 XX Siirtyminen puhtaaseen energiaan	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	09 01 XX XX Ympäristö — hallintomenot	EI-JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	09 01 XX XX Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen — Hallintomenot	EI-JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	09 01 XX XX Siirtyminen puhtaaseen energiaan — hallintomenot	EI-JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI

Ehdotetut budjettikohdat vastaavat toiminta-aloja, jotka mainitaan uutta monivuotista rahoituskehystä (2021 – 2027) koskeissa komission ehdotuksissa (COM (2018) 321 final), hyväksytty 2. toukokuuta 2018), ja ne vastaavat asetuseronnokseen sisältyvää ohjelman rakennetta.

Rahoitusselvityksen mukaista budjettinimikkeistöä voidaan muuttaa ja siitä voidaan vielä tehdä päätöksiä.

⁴⁴ JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.

⁴⁵ EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.

3.2. Arvioidut vaikutukset menoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista menoihin⁴⁶

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake			3	Luonnonvarat ja ympäristö							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Vuoden 2027 jälkeen	YHTEEN-SÄ
09 02 XX XX Luonto ja luonnon monimuotoisuus	Sitoumukset	(1)	261,992	268,057	277,446	290,490	307,658	329,587	355,431	0,000	2090,660
	Maksut	(2)	9,268	102,459	127,137	156,468	191,813	228,469	258,373	1016,672	2090,660
09 02 XX XX Kiertotalous ja elämänlaatu	Sitoumukset	(1)	164,507	168,315	174,210	182,400	193,180	206,950	223,177	0,000	1 312,740
	Maksut	(2)	5,820	64,335	79,831	98,248	120,440	143,458	162,234	638,376	1 312,740
09 02 XX Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen	Sitoumukset	(1)	122,203	124,671	127,128	129,937	132,564	135,333	137,190	0,000	909,027
	Maksut	(2)	2,625	46,522	57,168	69,099	81,848	93,115	98,996	459,653	909,027
09 02 XX Siirtyminen puhtaaseen energiaan	Sitoumukset	(1)	132,117	134,810	137,556	140,357	143,214	146,129	148,317	0,000	982,500
	Maksut	(2)	6,247	52,548	63,913	76,317	89,829	101,689	108,113	483,846	982,500
09 01 XX XX Ympäristö - hallintomenot ⁴⁷	Sitoumukset = maksut	(3)	13,500	13,600	13,700	13,800	13,900	14,000	14,100	0,000	96,600

⁴⁶ Yhteenlasketut määrät eivät täsmää, koska määriä on pyöristetty.

⁴⁷ Ohjelman määrärahoista katettavat hallintomäärärahat. Sisältää määrät, jotka ovat tarpeen toimeenpanoviraston hallinnoimien kauden 2014–2020 ohjelmien maksattamatta olevien sitoumusten (”legacy”) hallinnoimiseksi.

09 01 XX XX Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen - Hallintomenot	Sitoumukset = maksut	(3)	5,684	5,773	5,925	5,777	5,864	5,864	6,086	0,000	40,973
09 01 XX XX Siirtyminen puhtaaseen energiaan-hallintomenot ⁴⁸	Sitoumukset = maksut	(3)	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	0,000	17,500
Ympäristö	Sitoumukset		439,999	449,972	465,356	486,690	514,738	550,537	592,708	0,000	3 500,000
	Maksut		28,588	180,394	220,668	268,516	326,153	385,927	434,707	1 655,048	3 500,000
Ilmastotoimet	Sitoumukset		262,504	267,754	273,109	278,571	284,143	289,826	294,093	0,000	1 950,000
	Maksut		17,056	107,343	129,506	153,693	180,041	203,168	215,695	943,499	1 950,000
Ohjelman määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	=1+ 3	702,503	717,726	738,465	765,261	798,881	840,363	886,801		5 450,000
	Maksut	=2+ 3	45,643	287,736	350,174	422,208	506,194	589,095	650,402	2.598,54 7	5 450,000

Monivuotisen rahoituskehysten otsake	7	”Hallintomenot”
---	----------	-----------------

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Vuoden 2027 jälkeen	YH- TEENSÄ
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------------------------------	-----------------------

⁴⁸ Ohjelman määrärahoista katettavat hallintomäärärahat Ei sisällä määrää, joka ovat tarpeen Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitettujen kauden 2014–2020 ohjelmien maksattamatta olevien sitoumusten (”legacy”) hallinnoimiseksi.

Henkilöresurssit ⁴⁹		17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755		212,069
Muut hallintomenot		1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396		11,702
Monivuotisen rahoituskehityksen OTSAKKEESEEN 7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	18,078	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151		223,771

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Vuoden 2027 jälkeen</i>	YHTEENSÄ
Monivuotisen rahoituskehityksen OTSAKKEISIIN kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	720,580	740,917	768,699	797,483	835,991	880,148	929,952	0	5 673,771
	Maksut	63,721	310,927	380,408	454,431	543,304	628,879	693,553	2 598,547	5 673,771

⁴⁹ Ohjelman täytäntöönpano odotetaan siirrettävän osittain toimeenpanovirastolle kustannus-hyötyanalyysin ja siihen liittyvien päätösten mukaisesti. Hallintomäärärahoja, jotka liittyvät ohjelman toteuttamiseen komissiossa ja toimeenpanovirastossa, mukautetaan vastaavasti.

3.2.2. Yhteenvedo arvioituista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

- ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.
- ☒ Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	YHTEEN- SÄ
-------	------	------	------	------	------	------	------	---------------

Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKE 7								
Henkilöresurssit ⁵⁰	17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755	212,069
Muut hallintomenot	1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396	11,702
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKE 7, välisumma	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151	223,771

Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 7 sisällyttämättömät⁵¹								
Henkilöresurssit	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muut hallintomenot	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 7 sisällyttämättömät, välisumma	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073

YHTEENSÄ	39,761856	45,064144	52,358484	54,298484	59,374624	62,148624	65,837624	378,84384
-----------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Henkilöresursseja ja muita hallintomenoja koskeva määräraharahatarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetuilla pääosaston määrärahoilla ja/tai pääosastossa toteutettujen määrärahasiirtojen avulla sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka voidaan myöntää toimea hallinnoivalle pääosastolle vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

⁵⁰ Kolmella pääosastolla ei ole henkilöstöä suunniteltujen toimien hallinnointiin, koska yksikään niistä ei hallinnoi suurta osaa vuosien 2014–2020 ohjelman puitteissa toteutettavista toimista, jotka on ulkoistettu toimeenpanovirastolle, ja tämänmukaiseen määrärahojen lisäykseen on varauduttu ympäristöasioiden pääosaston hallinnoimissa alaohjelmissä (Luonto ja luonnon monimuotoisuus sekä Kiertotalous ja elämänlaatu).

⁵¹ Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

3.2.2.1. Henkilöresurssien arvioitu tarve

- ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.
- ☒ Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:
-

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Henkilöstötaulukkaan sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)							
Päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa ⁵²	119	153	198	214	248	266	285
EU:n ulkopuoliset edustustot							
Tutkimus							
• Ulkopuolinen henkilöstö: (kokoaikaiseksi muutettuna) AC, AL, END, INT ja JED⁵³							
Otsake 7							
Monivuotisen rahoituskehityksen OTSAKKEESTA 7 rahoitettavat	– päätoimipaikassa						
	– EU:n ulkopuolisissa edustustoissa						
Monivuotisen rahoituskehityksen OTSAKKEESTA 7 rahoitettavat	– päätoimipaikassa						
	– EU:n ulkopuolisissa edustustoissa						
Tutkimus							
Muu (mikä?)							
YHTEENSÄ	119	153	198	214	248	266	285

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka voidaan myöntää toimea hallinnoivalle pääosastolle vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	Ohjelmatoimien toiminnan ja rahoituksen hallinnointi (avustukset, hankintasopimukset, palkinnot jne.) Synergian ja koordinoimien kehittäminen muiden ohjelmien kanssa Seuranta ja arviointi

⁵² Sisältää henkilöresurssit, jotka ovat tarpeen uuden ohjelman hallinnoimiseksi, sekä ympäristöasioiden pääosaston henkilöresurssit, joita tarvitaan Life+-ohjelman jäljellä olevien toimien hallintaan, arviolta 5 kokoaikaista työntekijää vuonna 2021, 4 kokoaikaista työntekijää vuonna 2022 ja 2 kokoaikaista työntekijää vuonna 2023.

⁵³ AC= Sopimussuhteiset toimihenkilöt; AL = paikalliset toimihenkilöt; END = kansalliset asiantuntijat; INT = vuokrahenkilöstö; JPD= nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa.

3.2.3. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen

- ☒ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja
- ☐ rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	YH- TEENSÄ
Rahoittamiseen osallistuva taho								
Ulkopuolisen tahon rahoitusosuudella katettavat määrärahat YHTEENSÄ								

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

- ☒ Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.
- ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:
 - ☐ vaikutukset omiin varoihin
 - ☐ vaikutukset muihin tuloihin

tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin ☐

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus ⁵⁴						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Momentti							

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta (budjettikohdat) käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

--

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

--

⁵⁴

Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.